Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 198/1493 | Łódź, Czwartek 23 sierpnia 1928 r | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, ז' אלול תרפ"ח | Nr. 198/1493

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

רעגירונגס פראיעקט צו ענדערן די קאנסטיטוציע

ווערט אריינגעטראגען ווערען אויף די ערשטע סיים זיצונגען.

וו א ר ש א, 22. (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). ווי מיר דערוויסען זיך זאגען די אלע ידיעות, וועגען די פראיעקטען, וואס די פער-שידענע סיים-קלובען ארבייטען אויס, צו ענדערען די קאנסטיטוציע נישט אקטועל, ווייל די רעגירונג האט בדעה ארייניצוטראגען אין סיים א נ'אייגענעם פראיעקט וועגען ענדערען די קאנסטיטוציע. דער דאזיגער פראיעקט זאל אריינגעטראגען ווערען באלד ווי דער סיים וועט זיך צוזאמענקימען.

ווי מען שמועסט, זאל דער סיים צוזאמענגע-רופען ווערען די צווייטע העלפט פון חודש אק-טאבער.

ענגלישע אינדוסטריעלער וועלן בעשעפטיגען די ארבייטסלאזע.

לאנדאן, 22 (אטע). מיט א וואך צוריק האט זיך פרעמיער באלדווין געווענדעט מיט א אפעל צו די אינדוסטריעלער, אז זיי זאלען אין זייערע אונטערנעהמונגען בעשעפטיגען צו אייניגע ארבייטסלאזע בכדי דורכדעם צו פערקלענערען דעם פראצענט ארבייטסלאזע.

אלס רעזולטאט פון דאזיגען אפעל האבען זיך אין ארבייטס מיניסטעריום געווענדעט א סך פירמעס איינווילענדיג אין דער דאזיגער פראגע אונטערצושטיצען די רעגירונג און צו בעשעפטיגען ארבייטסלאזע, בעזונדערס אין די קרייזען, וואס ליידען אממייסטען פון דער ארבייטסלאזיגקייט.

דאס דירה-געלד וועט נישט ווא-לאריזירט-ווערען.

צווייטע ערקלערונג פון פינאנץ-מיניסטעריום.

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). פון פינאנץ-מיניסטעריום ערקלערט מען נאך אמאל, אז די אלע ידיעות וועגען וועלכע עס איז פראיעקטען, וואס ווערען כלומר'שט אויס-געארבייט דורכ'ן פינאנץ מיניסטעריום וועגען ווא-לאריזירען דאס דירה-געלד שטימען נישט מיט דער ווירקליכקייט. קיין שום פראיעקטען וועגען דער דאזיגער פראגע ווערען אין מיניסטעריום ניט בעטראכט.

—:o:—

דאס פראגראם פון די פייערליכקייטען

ביים אונטערשרייבען דעם קעלאג-אפמאך.

בערלין, 22 (ספ). דאס פראגראם פון די פייערליכקייטען אין שייכות מיט דעם אונטער-שרייבען דעם קעלאג-אפמאך איז ענטגילטיג פעסט-געשטעלט געווארען אויף פאלגענדען אופן:

קעלאג וועט אנקומען קיין פאריז פרייטאג נאכמיטאג.

שבת וועט קעלאג זיין פארנומען מיט די אפיציעלע אויפנאהמען. שבת אין אוועגד וועט די אמעריקאנישע אמבאסאדע איינארדנען א באנקעט לכבוד קעלאג'ען, אויף וועלכען עס וועלען איינ-געלאדען ווערען די פראנצויזישע מיניסטארען און די אויסלענדישע דיפלאמאטען.

זונטאג אין אווענד וועט קעלאג איינארדנען א באנקעט פאר די פארשטעהער פון די מלוכות, וואס וועלען אינטערשרייבען דעם אפמאך.

מאנטאג וועט פארקומען דער פייערליכער אקט פון אונטערשרייבען דעם אפמאך. מאנטאג אין אווענד וועט בריאן איינארדנען א מיטאג פאר די פארשטעהער פון די 15 מלוכות, אין וועלכען עס וועט זיך אויך בעטייליגען פואנקארע.

דינסטאג וועט פרעזידענט דומערג אויפנעה-מען קעלאג'ען. דער פרעזידענט וועט אויך איינ-לאדען די אמבאסאדארען פון די מלוכות, וואס האבען אונטערגעשריבען דעם אפמאך, אויף א פריהשטיק.

געוו. וויזיטאטאר טשעווינסקי

וועט נאמינירט ווערען אלס וויצע-מיניסטער פאר בילדונגס-ענינים.

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). פרעמיער-מיניסטער בארטעל קומט דעם 26. ד. ח. צוריק פון זיין אורלויב.

באלד נאך זיין קומען וועט פרעמיער-באר-טעל אונטערשרייבען די נאמינאציע פון א וויצע-מיניסטער פאר בילדונגס-ענינים.

אלס וויצע-מיניסטער וועט בעשטימט ווערען דער געוועזענער וויזיטאטאר טשערווינסקי.

אנ'אויטא אריינגעפאלען אין דער ווייכסעל.

וו א ר ש א, 22. (טעלעפאניש). נעכטען ארום 12 א זייגער ביינאכט איז ביים ברעג-ווייכסעל אין דער ריכטונג פון דער קערבעדזש-בריק צו דער לעשטשינסקא גאס געפאהרען אנ'אויטא געפיהרט דורך דעם שאפער פיאטר קאלדא. פלוצלינג האט דער צויטא זיך א קערעווע געטון אויף לינקס, אריינגעשטויסען אין דער ווייכסעל א האלצערנעם קאסטען מיט פארצעלאן, וואס איז דארט געשטא-נען און דערנאך אליין אריינגעפאהרען אין טייך.

דער פאליציאנט, וואס איז דארט געשטאנען האט דעם שאפער קוים ארויסגעראטעוועט. דער אויטא איז ביז איצדערפריה געבליבען אין וואסער

אכטונג, פריזיער-מייסטער!

היינט, דאנערשטאג, דעם 23-טען אויגוסט, 8 א זייגער אין אווענד קומט פאר אין לאקאל פון צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד, פאלודניאווא 4

א וויכטיגע פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:

1) וועגען דער רעגיסטראציע, 2) שטרענג אפהיטען די ארבייטס-שעה'ן, 3) פעראייניגען ביידע פריזיער-מייסטער-פעראיינען, 4) פערשידענעס.

קומט אלע ווי איינער, ווייל עס האנדעלט זיך וועגען אייערע אייגענע אינ-טערעסען.

די פערוואלטונג.

אשעלקע-נייהער

אויף אהיימצונעהמען אר-בייט, ווי אויך א יונגעל באלד געצאהלט ווערען גע-זוכט ביי ש. וואורצעל, וואלבארסקא 36. 257

אשפייזע-צימער

אין גוטען צושטאנד ביליג צו פערקויפען ביים טישלער אויף שוו.-יאקובא 16 256

Dr. med.
BRAUN

פאלודניאווא 33.

טעלעפאן 40-26.

ספעציאל-ארצט פאר הויט און זעקסועלע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.

בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (הארר-אויספאל)

נעהמט אן פון 9 ביז 11 פריה, און פון 5—8 אווענד.

500 זל. בעלוינונג פאר די ה"ה גנבים!

איך ווענד מיך צו די ה"ה גנבים, וועלכע האבען מיך דינסטאג, דעם 21-טען אויגוסט ביי טאג בע'גנב'עט און צוגענומען פערשידענע בייזשוטעריע-זאכען, וועקסלען אויף א סומע פון אנ'ערך 13 ביז 14 טויזענד זל., ווי אויך א פאליסע פון דער געז. "Europa" אויף 1000 דאלאר און אויך דאס וועק-סעל-בוך, וואס האט פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט, אז זיי זאלען זיך די אלע זאכען האלטען און מיר אפשיקען נור די וועקסלען מיט'ן וועקסעל-בוך. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג און איך ווארען זיי נישט צו נעהמען מיט מיין זשירא. דיסקרעציע שטרענג געזיכערט. פאר דעם צוריק-ברענגען די וועקסלען, זאגאר דורך א דריטע פערזאן, עווענטועל טעל. 16 70 בעשטים איך א בעלוינונג פון 500 זל., וואס וועט ווערען אונטער דיסקרעציע אויסגעצאהלט.

מיט אכטונג

מ. פאגעל, גלובנא 41

מעבעל-געשעפט, גלובנא 47

דעם טיפסטען בייליד דריקען מיר אויס אונזער געעהרטען סעקרעטאר ה' איטשע קופערבלום צוליב'ן טויט פון זיין פאטער

נ. ע. אליעזר בן ר' יהודה דוב ז"ל

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג און די מתפללים פון דער חברה "מילת חסדים"

קעלמא 15.

Gimnazjum Humanistyczne Męskie
I. Kacenelson
Cegielniana 28, tel. 51-79

עס ווערען אנגענומען שילער אין אלע קלאסען.

פאר אביטוריענטען פון פאלקס-שולען וועלען געמאכט ווערען צייטווייליגע ערלייכטערונגען בנוגע די העבראאישע לימודים.

מיט איינשרייבונגען זיך ווענדען אין דער קאנצעלאריע טעגליך פון 11 ביז 2 בייטאג און פון 5 ביז 7 אווענד.

די דירעקציע.

צאהן-דאקטאר
SPERLING
POŁUDNIOWA 9, tel. 43-06
צוריקגעקעהרט.

DR. med. DONCHIN מאניושקי 1 MONIUSZKI 1, טעלעפאן 9-97.

ספעציאל-ארצט פאר אויגענקראנקהייטען צוריקגעקעהרט קיין פוילען.

נעמט אן טעגליך פון 10—1 מיטאג און פון 4—7 נ.מ. זונטאג גאנץ פון 10 ביז 1 בייטאג.

אנאנסען אין נייעם פאלקסבלאט האבען דעם גרעסטען ערפאלג!

ליטע איז צופרידען

וואס וואלדעמאראס האט אפגעווארפען די פארשלאגען פון פוילען.

קאוונא, 22. (ספ. טעל.) די היגע פרעסע טיילט מיט, מיט גרויס צופרידענהייט, אז ליטע האט אפגעווארפען די פוילישע פארשלאגען, און וועט נישט אונטערהאנדלען מיט די פאליאקען.

„ליעטובאס אידאס" בעהויפטעט, אז פוילען דארף אנערקענען די געוואגטקייט פון ליטע, וועלכע וועט זיך פערשטענדיגען מיט פוילען ערשט דעמאלסט ווען זי וועט צוריק בעקומען ווילנא.

עהנליך זענען אויך די אויספיהרונגען פון די אנדערע ליטווישע צייטונגען.

דערשינען א ווערק פון גאון ר' מאיר שמחה.

ריגא, (י.ט.א.) צום 2-טען יאהרצייט פון גאון ר' מאיר שמחה איז אין ריגע דערשינען זיין לעצט ווערק: „משך חכמה". דאס ווערק איז ארויסגעגעבען געווארען דורך הרב-הכולל פון ריגע אליהו זק.

ריכטער מעק ארויסגעטרעטען

פון קאמיטעט פון דער פעראייניגטער ארץ-ישראל-קאמפאניע אין אמעריקא

ניו-יארק, (י.ט.א.) ריכטער יוליאן מעק, וועלכער געהערט איצט צום „פערבאנד צו רעארגאניזירען די אמעריקאנער ציוניסטישע ארגאניזאציע" איז ארויסגעטרעטען פון קאמיטעט פון דער פעראייניגטער ארץ-ישראל-קאמפאניע אין אמעריקא. ריכטער יוליאן מעק איז געווען עהרען-וויצע-פארזיצער פון דער ארץ-ישראל-קאמפאניע.

פעראָרדנונג וועגען אמט-שפראכען

רוסיש, דייטש, פויליש און יודיש אין אדעס.

אדעס, 22. (יט"א, טעלעגראפיש). דער שטעטישער סאוויעט האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, אז די אמטס-שפראכען זענען רוסיש, דייטש, פויליש און אויך יודיש.

ס'איז אויך בעשלאסען געווארען צו בילדען א נייעם יודישען מעדיצינישען ראיאן, און שאפען נייע יודישע געריכטען פאר דער יודישער בעפעלקערונג.

אויסגעבראכען אנ'עפידעמיע אין גריכענלאנד.

איבער 50 טויזענט פערזאן קראנק געווארען אין משך פון א פאר טאג.

אטען, 22 (ספ.) דא פערשפרייט זיך מיט א געוואלדיגער שנעליגקייט א היץ-קראנקהייט. ביז איצט זענען שוין אויף דער עפידעמיע קראנק געווארען איבער 50 טויזענד פערזאן. די שטערבליכקייט פון דער קראנקהייט איז א בעדייטענדע.

ווי מען מעלדעט זאל די קראנקהייט האבען אויסגעבראכען אין טשעכא-סלאוואקיען.

די מזרחי-קאנפערענץ אין דאנציג.

דאנציג, 22 (יט"א, טעלעגראפיש). אויף דער זעקסטער זיצונג פון דער מזרחי-קאנפערענץ איז לויט'ן פארשלאג פון ד"ר בארט אנגענומען געווארען דער בעשלוס, אז די פלענאר-זיצונגען זאלען איבערגעריסען ווערען, און די ווייטערדיגע רעפעראטען זאלען געהאלטען ווערען אין די בעזונדערע קאמיסיעס. א גאנצען דינסטאגדיגען טאג האבען זיך בעראטען די קאמיסיעס.

דאנציג, 22. (יט"א, טעלעגראפיש). די בודזשעט-קאמיסיע האט אנגענומען א בודזשעט פון 75.000 פונט פאר'ן „מרכז הלאומי" פון „מזרחי". די הויפט-פאזיציעס זענען בעשטימט פאר ד רעליגיעזע הצטרכות'ן פון מזרחי און אויפ'ן מזרחי'ס טישען שול-וועזען.

אויף דער זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע איז געקומען צו א שארפען קאנפליקט מיט „הפועל המזרחי". 7 מיטגלידער פון דער בודזשעט-קאמיסיע, דעלעגאטען פון א"י האבען ערקלערט, אז זיי וועלען זיך נישט אונטערווארפען די בעשלוסען פון דער קאנפערענץ און האבען פערלאזט די קאנפערענץ.

דאנציג, 22. (יט"א, טעלעגראפיש). היינט פארמיטאג האבען געארבייט די פערשידענע קאמיסיעס. נאכמיטאג איז פארגעקומען א פלענאר-זיצונג, אויף וועלכער ס'זענען אפגעשטימט געווארען די רעזאלוציעס, וואס זענען אנגענומען געווארען אין די קאמיסיעס.

וואס איז געשעהען מיט די פליהער פון אמעריקא קיין שוועדען?

לאנדאן, 22 (אט"ע). פון אטאווא מעלדעט מען, אז די קאנאדער און דענישע רעגירונגען האבען בעשלאסען אונטערצונעהמען אנ'ענערגישע אקציע בכדי אויסצוגעפינען די פליהער האסעל און קראמער, וואס האבען אונטערגענומען דעם פליה פון אמעריקא קיין שוועדען. די דענישע רעגירונג האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג די דענישע שיפען, וואס געפינען זיך אויף די גרענלאנדישע וואסערן אדורכצוזוכען די יברעגעס פון גרענלאנד.

עס איז אויך מעגליך, אז דער אייזברעכער „קראסין" וועט זיך בעטייליגען אין דער אקציע אויפצוזוכען האסעלען און קראמערן.

דאס יודישע געריכט פון וויטעבסק

1000 פראצעסען אין משך פון 6 חדשים.

מאסקווע, (י. ט. א.) אין דער מינסקער צייטונג „אקטיאבר" איז פערעפענטליכט געווארען א בעריכט פון דער טעטיגקייט פון יודישען געריכט אין וויטעבסקער קרייז. אין משך פון יאהר 1926 האט דאס יודישע געריכט בעטראכט 245 פראצעסען, אין דער צאהל 135 ציווילע און 110 קרימינעלע פראצעסען. אין יאהר 1927 האט דאס געריכט בעטראכט 1000 פראצעסען. די טעטיגקייט פון יודישען געריכט ענטוויקלט זיך אלץ ברייטער. אין משך פון די ערשטע 6 חדשים פון לויפענדען יאהר האט דאס יודישע געריכט בעטראכט 1000 פראצעסען, דערונטער 800 ציווילע און 200 קרימינעלע.

דאס יודישע געריכט בעגרענעצט זיך נישט מיט דער טעטיגקייט פון וויטעבסק אליין, נאר פאהרט אויך ארויס אויף סעסיעס אין די קלענערע יודישע שטעטלעך.

בעזייטיגט א מאסקווער בעאמטען

פאר נישט אננעהמען טעלעגראמען אויף יודיש.

מאסקווע. (יט"א). די איזוועסטיא-מאכט האט בעזייטיגט פון זיין פאסטען א בעאמטען פון דער מאסקווער פאסט, וועלכער האט נישט געוואלט אננעהמען קיין דעפעשע אויף יודיש מיט רוסישע אותיות.

דער פאסט-קאמיסאריאט האט פינאנדערגעשיקט א צירקולאר צו אלע פאסט-אמטען, דאס דעפעשען אין דער יודישער שפראך מוזען אנגענומען ווערען.

פון הונגער אראפ פון זינען.

טראגעדיע פון א יונגען יודישען געשיכטע-פארשער אין ריגע.

ריגע. (י.ט.א.) אין די היגע יודישע ליטעראַרישע קרייזען האט גרויס איבעראשונג ארויסגערופען דער טראגישער פאל מיט'ן יונגען בעגאבטען יודישען געשיכטע-פארשער יקטן, וועלכער איז די טעג אראפ פון זינען, און איז אפגעפיהרט געווארען אין אנ'אנשטאלט פאר גייסטיג-קראנקע.

דער אומגליקליכער, וועלכער איז אינגאנצען אלט 26 יאהר, שטאמט פון א קליין שטעטעל אין וויטעבסקער גוב. אין יאהר 1918 איז דאס שטעטעל אקופירט געווארען פון די דייטשען, וועלכע האבען איהם אנגענומען פאר אנ'איבערזעצער אין א דייטשער אינסטיטוציע. אין א קורצע צייט ארום האבען די באלשעוויקעס פערטריבען די דייטשען, און דער 16-יעהריגער יקטן האט, מוראהאבענדיג פאר א שטראף בעשלאסען מיטצופאהרען מיט די דייטשען קיין עסטלאנד.

נישט-האבענדיג קיין שום מיטלען צום לעבען, איז יקטן אריינגעטרעטען אלס פרייוויליגער אין דער עסטאנישער ארמעע. פלוצלינג איז ארויסגעגעבען געווארען א פעראָרדנונג, אז אלע זעלנער פון דער עסטאנישער ארמעע — נישט-עסטאנישע בירגער — ווערען ארייננגעגלידערט אין דער ארמעע פון געג. יודעניטש, וועלכע האט אנגעהויבען איהר טרויעריג-בעריהמטען אנגריף אויף פעטראגראד. יקטן ווערט אינגיכען אפגעשיקט אויפ'ן פראנט און בעת אנ'אטאקע ווערט ער שווער-פערוואונדעט און בלייבט אויף אייביג א קאליקע אויף ביידע פיס, ער קען זיך בעוועגען מיט גרויסע שוועריגקייטען.

קומענדיג צוריק פון פראנט א קאליקע, און אהן שום מיטלען, גיט ער פונדעסטוועגען אפ דעם רייפקייט-עקזאמען מיט א גאלדענעם מעדאל און ווערט אויפגענומען אין דארפאטער אוניווערסיטעט אלס סטיפענדיאנט, און היי-יאהר ענדיגט ער מיט אנ'אויסצייכנונג דעם דארפאטער אוניווערסיטעט, אלס יוריסט. נאך אלט סטודענט, האט יקטן א כך געשריבען אין פערשידענע אקאדעמישע אויסגאבען. פאר-א-יאהרען איז ערשינען זיין בוך — „די געשיכטע פון די יודען אין עסטלאנד". דאס ערשטע און איינציגע ווערק אויפ'ן דאזיגען געביט. ער האט אויך ארויסגעגעבען א בראשור וועגען יודעניטש'עס ארמעע, אין וועלכער ער שטעלט פעסט, אויפ'ן סמך פון דאקומענטען, אז נאכ'ן פערנעהמען פעטראגראד, האט גענעראל יודעניטש געהאט בדעה צו מאכען א פאגראם אויף יודען.

פון זיין האפנונג, אז נאכ'ן ענדיגען דעם אוניווערסיטעט וועט זיין מאטעריעלער מצב זיך פערבעסערען, האט זיך גאר נישט בעשטעטיגט. יקטן האט זיך געווידמעט געשיכטע-פארשונגען, צו וואס ער האט געפיהלט א בעזונדערע נייגונג. לעצטענס האט ער אנגעהויבען בעארבייטען א גרויס ווערק: „די געשיכטע פון די יודען אין די באלטישע לענדער". צו דעם צוועק האט ער זיך בעזעצט אין ריגע, וואו עס זענען צוגענגליכער די נויטיגע ארכיוו-מאטעריאלען. פון צייט צו צייט האט ער אויך געשריבען אין ריגער „פרימארגען". יקטן האט זיך פאר קיינעם נישט בעקלאגט און געלעבט זעהר אפגעשלאסען. ווי די דאקטוירים זענען זיך משער איז יקטן גייסטיג קראנק געווארען צוליב די זעהר שווערע בעדינגונגען, אין וועלכען עס איז איהם אויסגעקומען צו לעבען. עס איז פארהאן א האפנונג, אז יקטן זאל ווידער געזונד ווערען.

אונזער איצטיגער ראמאן

„פערקויפט צום טייוועל"

האט ארויסגערופען אנ'אונגעהויערען אינטערעס ביי די ברייטע

שיכטען פון אונזערע חשוב'ע לעזער.

פאר די לעזער פון „נייעס פאלקסבלאט",

וועלכע האבען, צוליב פערשידענע סבות, נישט בעוויזען צו לייענען דעם אנהויב פון אונזער ראמאן

וועלען מיר אין פרייטאג'דיגען נומער געבען א קיצור.

לאָדז. 23 אויגוסט 1928

„ניער פאָלקסבלאַט“

לאָדז. 23 אויגוסט 1928

אַסימילאַציע אָרגאַניזירט זיך.

אַבי מיר האָבען זיך געלאָזט איינזינגען מיטן לידעלע, אַז די אַסימילאַציע איז שוין געזעלשאַפט־ליך טויט, אמת, מיר האָבען פון זיך נישט פּער־הוילען, אַ אינדיווידועל קריכט זי אַריין אין אונ־זערע נשמות און צופרעסט ווי מאָל אינזער פאַמיליע. און וויבאַלד אַזוי, האָבען מיר דאָך גענאַרט פער־שטיין, אַז דאָס, וואָס לעבט אינדיווידועל, מוז דאָך פריהער אָדער שפּעטער זוכען אַ פאָרם פון אָנ־אָרגאַניזאַציע, פון געזעלשאַפטליכער פעראייניגונג. מיר האָבען זיך אָבער איינגעשמועסט, אַז ס׳וועט נישט געשעהן, ווייל ס׳איז נאָך נישט געשעהען.

איז איצט די אַסימילאַציע אַראָפּגעקומען קיין בערלין און דעמאָנסטרירט איהר כח אין־ינגלאַנד.

הייסען הייסט עס: וועלט־קאָנפערענץ פון׳ם רעליגיעז־ליבעראַלען יודענטום; דאָס וואָרט „אַסי־מילאַציע“ ווערט אין ערגעץ נישט דערמאָנט. אָבער גענוג צו זעהן די נעמען פון די בעטייליגטע, כדי צו דערשפירען דעם גייסט, וואָס הערשט דאָרטען.

די אַסימילאַציע וויל פייערליך אַריינרייטען אין יודישען תחום, איינזעצענדיג זיך פעסט אין זאָטעל פון דער רעפאָרמאַציע און פון חכמת־היהדות, ווייל די גרויסע יודישע מלומדים, די ערשטע טרעגערס פונ׳ם פרייען וויסענשאַפטליכען וואָרט אין דער יודאיק, די שאַרפסטע קריטיקער פון דער יודישער דאָגמע און אַנאַליטיקער פון דער יודישער געשיכ־טע זענען צופעליג געווען אויך די טאַטעס און אינספּיראַטאָרען פון דער יודישער אַסימילאַציע.

ס׳איז די טראַגעדיע פון אונזער גורל, וואָס דער גייסט פון פרייער קריטיק האָט אַרומגעכאַפּט די יודישע ישובים, צוערשט אין, מערב און נאָכ־דעם אין מזרח־אייראָפּע, גראָד אין סוף פון 18 און אין אָנהויב פון 19־טען יאָהרהונדערט, בעת אין דער מענשהייט בכלל און אין יודענטום בפרט האָט נאָך נישט געקלאַפּט דער נאַציאָנאַלער דופק.

און מיר, די תלמידים פון יענע גרויסע גייס־טער, וואָס טרינקען דאַרשטיג זייערע וויסענשאַפט־ליכע אויספיהרונגען, מוזען האַנדלען ווי ר׳ מאיר מיט דער תורה פון זיין רבי׳ן אחר: אָפּוואַרפען די שאָלעכץ און אויפעסען דעם קערן... מיר שפּי־נען ווייטער דעם פאָדים פון זייער וויסענשאַפט־ליכער דערקענטניש, איבעררייסענדיג אָבער די שטריק פון אַסימילאַציע, אין וועלכע זיי האָבען אונ־זער גייסט אריינגעפלאָכטען.

דער ערשטער, וואָס ס׳האָט פּראָקלאַמירט די רעוואָלוציע, איז געווען פּרץ סמאָלענסקי׳ן אין זיין „עת לטעת“, וואו ער האָט רעוואָלטירט געגען זיין רבי׳ן משה מענדעלסאָן. און פון דאַמאָלס אָן, שוין באַלד 50 יאָהר, ווערט אין דער יודישער גאָס פערפעסטיגט די טאַקטיק פון „תוכו אכל וקליפתו זרק“; מיר געהען מיט ריזען־שריט פאָר־אויס אויפ׳ן וועג פון אויפקלערונג און פּראָגרעס און אין גאַנג טרעטען מיר מיט די פיס די טעאָריע פון דער יודישער אַסימילאַציע, זוכענדיג פערשי־דענע פאָרמען און מיטלען צו דעם יודישען נאַ־ציאָנאַלען רענעסאַנס.

איז אָט איצט געקומען די אויסגעטריקענטע, אַנעמישע אַסימילאַציע און וויל פּרובירען דורך אַ בלוט־טראַנספוזיע פון חכמת ישראל אַריינפיהרען לעבען אין איהרע עצמות היבשות. זי וויל ווידער אָפּפרישען דעם פערשימעלטען לאָזונג, אַז יודען זענען בלויז אַ רעליגיעזע עדה, נישט קיין נאַציע, בלויז דייטשען, פראַנצויזען, יענקים און פּאָליאַקען פון משה׳ס גלויבען, אָהן שום אויסזיכטען אויף נאַציאָנאַלער אויפלעבונג.

און ווען די ציוניסטען האָבען זיך געמאַכט נאַאיוו און אַריינגעשיקט זיי צו דער קאָנפערענץ גומערען פון דער ציוניסטישער „יודישער רונדשוי“, האָט עס דער פּרעזידיום אָפּגעוואָרפען ווי אַ טריפה־פּסול. פערשטייט זיך, אַז די אַפּאָסטאָלען פון אַנדערע יודישע נאַציאָנאַלע גלויבונגען האָבען זיך אפילו נישט געפּרובט נאַריש מאַכען, צו בעטען ביי טויטע פּאַר לעבעדיגע...

מיר קענען, אַגב, נישט פאָראויסזעהען, ווי ס׳וועט אויסזעהען די אָרגאַניזירטע אַסימילאַציע פונ׳ם צווייטען פערטעל פון צוואַנציגסטען יאָהר־הונדערט. ווענען דאָך פאַרהאַן צווישען איהרע ריי־הען אַ סך ערליכע יודישע כלל־טוערס, וואָס ווירמען זייערע כוחות דער עקאָנאָמישער אויפלעבונג און איבערשיכטונג פון די יודישע צושטורעמטע קי־בוצים, געפינען מיר דאָך דאָרט אויך די קאָנטראַ העניטען פונ׳ם ציוניזם אין דער „יודישער אַגענץ“.

זיכער וועלען די היינטיגע אַסימילאַטאָרען נישט קענען אויסמיידען דעם שטראָם פון יודישען זעלבסט־בעוואוסטזיין, וואָס קלאַפּט מיט אַזאַ אימפּעט אין אונזער לעבען. אויב זיי האָבען דעם דאָזיגען שטראָם נישט דערשפירט, ויצענדיג פעראיינזאַמט אין זייערע אינדיווידועלע נעסטען פון שטילער אַסי־מילאַציע, וועלען זיי אָבער זיך מוזען רעכענען דערמיט, גאָלענס־וואָלענס, אַרויסטרעטענדיג, ווי אָנ׳אָרגאַניזירטע מאַסע אויף דער יודישער עפענט־ליכער אַרענע. אויף וויפיל זיי וועלען שטרעבען צו משפיע זיין אין יודענטום, וועלען זיי מוזען אויך מושפע ווערען פון איהם.

קלאָהר איז אָבער, אַז זיי ניען זיך אָרגאַני־זירען מיט די ערנסטע כונות פון אינערליכען גייס־טיגען שמד. דאָס נאַציאָנאַלע יודענטום מוז שטיין אויף דער וואַך: אַ שונא איז איהם אויפגעשטאַנען פון אינעווייניג!

פ. ק.

אדער—צוריק, אדער—פאראויס.

לאָרד סעסיל וועגן דעם קעלאָג־אָפּמאַך.

דער אָפּמאַך וועגן אייביגען שלום, דער אַזוי גערופענער „קעלאָג־פּאַקט“ דאַרף שוין אָפּגעשלאָסען ווערען אין פּאַריז דעם קומענדיגען מאָנטאָג. דאָס איז די וויכטיגסטע פּאָליטישע געשעהעניש, וואָס פערנעהמט די אויפמערקזאַמקייט פון דער גאַנצער וועלט, די אונטערהאַנדלונגען אַרום דעם דאָזיגען אָפּמאַך ווערען־שוין געפיהרט פיל חדשים, און דער מחבר אַליין, דער אַמעריקאַנישער אויסערן־מיני־סטער, קעלאָג קומט צו פאָהרען צו די פייער־ליכקייטען פון אונטערשרייבען דעם אָפּמאַך. דער אָפּמאַך — ווי מ׳זאָל זיך צו איהם נישט פער־האַלטען — האָט אַ ספּעציעלע בעדייטונג ווי זייט נאָכ׳ן קריג איז עס דער ערשטער פאַל, וואָס אַמעריקאַ ציהט זיך אַריין אין קרייז פון אייראָ־פּעאישער פּאָליטיק.

האַרט פאַר׳ן אונטערשרייבען דעם דאָזיגען אָפּמאַך האָט דער בעקאַנטער פּאָליטיקער לאָרד ראָבערט סעסיל, דער נעוו עזענער פערטרעטער פון ענגלאַנד אין דער פעלקער־ליגע פערעפענט־ליכט אַנ׳אַרטיקעל וועגען דעם אָפּמאַך. לאָרד סע־סיל האַלט, אַז, היסטאָריש גענומען, איז דער פּאַקט אַנ׳ענטוויקלונגס־פּאַזע אין דער טעטיגקייט פון דער פעלקער־ליגע. ווען די פעלקער־ליגע איז געשאַפען געוואָרען, האָט ווילסאָן זי בעצייכענט אַלס „לעבעדיגעס ערשט געבוירענעס וועזען“. לאָרד סעסיל האָט דאַן צוגעגעבען, אַז „מיר ווילען נאָר נישט אונטערטראָגען דער וועלט קיין גאַנצע זאַ־כען“. מור מאַכען אַ פּרוב און רעכענען, אַז ער וועט געלונגען, און וועט ווערען אַ פעסטער פונ־דאַמענט, אויף וועלכען אונזערע נאָכפאָלגער וועלען קענען ווייטער בויען“.

איבערגעהענדיג צו דעם קעלאָג־אָפּמאַך גופא, שטעלט פעסט לאָרד סעסיל, אַז די מחברים פונם אָפּמאַך וועגען דער פעלקער־ליגע האָבען זיך נאָך נישט געפּיהלט בכח צו פערזיכערען אַנ׳אַב־סאָלוטען פערבאָט פון מלחמות. מ׳האָט אַנערקענט דעם קריג פאַר אַ שעדליך מיטעל, וואָס דאַרף פעראורטיילט ווערען, מ׳האָט אין דער איינלייטונג פונ׳ם אָפּמאַך פעסטגעשטעלט אַלס הויפּט־פּונקט די פערפליכטונג נישט אָנצוהויבען קיין קריג. אין די ערשטע 12 אַרטיקלען שאַפט מען מעגליכקייטען צו אויסגלייכען אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפליקטען, אויסמיידענדיג מלחמות. אייגענטליך, זאָגט ווייטער לאָרד סעסיל, איז די דאָזיגע אידעע נישט געווען קיין נייע, זי איז נאָר פערפעסטיגט געוואָרען, און מ׳האָט געפּלאַנט צו שאַפען אינטערנאַציאָנאַלע גע־ריכטען מיט ברייטע קאָמפּעטענצען; מ׳האָט אָבער געמאַכט נאָר די ערשטע שריט, און אָנגעצייכענט די אַלגעמיינע ריכט־ליניען.

ענגליך שטעלט זיך פאַר די ענטוואָפנונגס־פראַגע. ס׳איז נישט געשטעלט געוואָרען, די פראַגע וועגען באַלדיגער אַלגעמיינער ענטוואָפנונג. דאָס רעגולירען די פראַגע איז אָבער געוואָרען איינע פון די הויפּט־אויפגאַבען פון דער פעלקער־ליגע.

און אויב מ׳וויל איצט — פיהרט ווייטער אויס לאָרד סעסיל — פערהיטען פון אַ נייעם קריג, מוז מען פערפולקאָמען די אינטערנאַציאָנאַלע בעציהונגען. די פעלקער־ליגע האָט מיט איהר התחלה געטון אַלץ, וואָס זי האָט געקענט, פיל פּראָב־לעמען זענען געלעזט געוואָרען, און ס׳האָט זיך דערנעהנטערט די אינטערנאַציאָנאַלע מיטאַרבייט. איצט איז געקומען די צייט, וואָס אויב מ׳וויל נישט צוריקגעהן, דאַרף מען זיך רוקען פאָראויס. דערפאַר איז צו בעגריסען דעם אַמעריקאַנער פאָר־שלאַג. דאָס איז אַנ׳אָפּשלוס פון אַנ׳אונטערנעה־מונג, וועלכע די פעלקער־ליגע האָט אָנגעהויבען.

דער קריג איז אַ גרויזאַמקייט, ער קען אָבער נישט בעזייטיגט ווערען, אויב אויף זיין אָרט זאָל נישט אויפגעשטעלט ווערען עפּיס אַנדערש. ווען דער קריג ווערט אָפּגעוואָרפען מוז אויף זיין אָרט געשאַפען ווערען אַנ׳אינסטיטוט, וואָס זאָל אויף אַ פרידליכען אופן ערלעדיגען סכסוכים. דערפאַר — רופט אויס לאָרד סעסיל — בין איך אַזאַ אָנ־הענגער פונ׳ם 2. אַרטיקעל אינ׳ם קעלאָג־אָפּמאַך, אָהן פאַרבעהאַלט, אינ׳ם דאָזיגען אַרטיקעל ווערט פעסטגעשטעלט, אַז אַלע מלוכות, וואָס שליסען דעם אָפּמאַך זענען מסכים, אַז אַלע קאָנפליקטען זאָלען ערלעדיגט ווערען אויף אַ פרידליכען וועג. דאָס איז אָבער נאָך נישט אַלץ, ס׳דאַרף נאָך גע־שאַפען ווערען אַ העכערע אינסטאַנץ, וואָס זאָל רעגולירען און רעצידירען אין אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפליקטען. דאָס איז אַנ׳אומבעדינגקייט, און אַזאַ אינסטיטוציע מוז געשאַפען ווערען באַלד, ווי דער קעלאָג־אָפּמאַך וועט געשלאָסען ווערען, ס׳דאַרף פען דעריבער שוין אָנגעהויבען געשאַפען ווערען די אינטערנאַציאָנאַלע שידס־געריכטען, וואָס זענען פאַר אויסגעזעהען דורך דער פעלקער־ליגע. די מלוכות, וואָס אונטערשרייבען דעם קעלאָג־אָפּמאַך און זע־נען מסכים אויף דעם פּרינציפּ פון שידס־געריכ־טען, שטעלען זיך יורידיש דורך דעם אין דער לאַגע פון אַ געוועהנליכען יחיד אין בעצוג צום געזעץ. יעדער צד קען פאָדערען, אַז דער צווייטער זאָל זיך צושטעלען צום געריכט, און זאָל אויס־פיהרען די בעשלוסען פון געריכט.

די פאָרמול פונ׳ם קעלאָג־פּאַקט טראָגט איבער די דאָזיגע מעטאָדען פון אַ יחיד אויף אַ גאַנצער מלוכה. אויף וויפיל איך ווייס — פערענדיגט לאָרד סעסיל, — וועט די דאָזיגע פאָרמול דורך אַלעמען אָנגענומען און ראַטיפיצירט ווערען, הלואי זאָל דער קעלאָג־פּראָיעקט ברענגען דער וועלט דעם געוואונשענעם שלום!

— הלואי!

פ. ברבש.

וואַנדערוועלדע וועגן פאַלעסטינע.

(סוף)

„די שווערסטע פּראָבלעמען פאַר די יודישע קאָלאָניסטען אין פאַלעסטינע איז ווי אַזוי צו מאַ־כען, אַז די פאַרם פון קאָלאָניסט זאָל זיך בעצ־אָהלען. דער קאָלאָניסט אַרבייט אונטער אוי־סערגעוועהנליך שווערע בעדינגונגען. דער באָדען איז אויסגעמאָגערט און פאַרערט אַ סך "בעמיס־טיגונג". די קרעדיט־געלדער, וואָס מען באַרגט איהם אויס, קומט איהם אָן אונרעגעלמעסיג און אין קליינע סומען. דאָס אייגענע מיט׳ן אייבקויף פון געציינג, מיט׳ן בויען פון פאַרם־געביידעס, מיט׳ן בויען אַ הייזקע. אַלץ קומט איהם אָן שווער און מיט גרויסע פערשפּעטיגונגען. און די הוצאות, וואָס דער קאָלאָניסט האָט פאַר זיך אַליין, אָדער פאַר אַנדערע, זענען זעהר גרויס. גרויס זענען די אויס־גאַבען, נאָך איידער ער נעהמט אַרויטער די גע־רעטעניש. און אַלע בעדינגונגען מאַכן זיך דער קאָלאָניסט שעצען גליקליך, אויב איהם גיט זיך איין ווי עס איז אויסצוגלייכען די הוצאה מיט דער הכנסה, און נישט דאַרפען אָנקומען צו הל־ואות. זעהר ווייניג קאָלאָניעס דערגרייכען אין פאַלעסטינע אַזאַ צושטאַנד, ווען זיי הויבען אָן צו בעצאָהלען זיך.

מען וועט זאָגען, אַז דאָס זענען פאַקטען, וואָס קענען ווייניג וואָס ערמוטיגען.

אָבער פונדעסטוועגען דאַרף מען נישט פערגעסען, אַז די קאָלאָניזאַציע פאָדערט אומעטום, נישט בלויז אין פאַלעסטינאַ, היבשע סומען געלד פאָראויס, דער איינציגער חילוק איז, וואָס אין אַלזשיר, למשל, גיט די פראַנצויזישע רעגירונג די געלד, און אין פאַלעסטינע גיבען דאָס די יודען פון גלות.

און מען דאַרף אויך נישט פערגעסען, אַז אין די מעהרסטע פאַלעסטינער קאָלאָניעס שפּילט נאָך דערווייל דער פערקויף פון פּראָדוקטען כמעט קיין ראָלע נישט. עס איז דערווייל גענוג, ווען מען זעהט, ווי דער באָדען פון עמק אָדער פון גליל, — אַ באָדען, וואָס איז נישט געווען בעאַרבייט הונדערטער און הונדערטער יאָהרען, — שפּייזט שוין היינט־צו־טאָג אַ בעפעלקערונג פון זיבען טויזענד מענשען.

לאָמיר נאָך צולעצט בעמערקען, אַז אין דגניה, ווי אין נהלל, אין דער קבוצה, ווי אין דעם מושב, האָט זיך די קאָלאָניסטען איינגע־געבען אויסצוגלייכען די הוצאה מיט דער הכנסה, און זיי קוקען אויף דער צוקונפט נאָר אָפּטי־מיסטיש.

פונדעסטוועגען בעציהט מען זיך אין די נישט־ציוניסטישע קרייזען מיט צווייפעל צו דער פאַלעס־טינער קאָלאָניזאַציע. זיי ווייזען אָן אויף אַלע שווע־ריגקייטען, וואָס זענען פערבונדען מיט דער פאַ־לעסטינער קאָלאָניזאַציע, דאָס זענען שוועריגקייטען, וואָס מען קען נישט לייקענען, און זיי מיינען, אַז עס וואָלט געווען בעסער אין אַלע הינזיכטען, ווען מען שיקט די יודישע עמיגראַנטען אין אַנדערע ערטער פון קאָלאָניזאַציע.

און בכלל זאָגט מען אונז, אַז איידער באַראָן ראָטשילד האָט אוועקגעגעבען פאַנדען פאַר דער „פּיקא“, האָט ער אויסגעגעבען אַרום אַ וועכציג מיליאָן פראַנק צו גרינדען קאָלאָניעס פון דעם טיפּ זכרון יעקב און ראשון לציון. און פון יענער צייט אָן האָבען שוין דער קרן קימת און דער קרן־היסוד אויך אויסגעגעבען מעהר, ווי צוויי מיליאָן פונט אויף צו גרינדען און איינצואָרדנען די ציוניסטישע קאָלאָניעס.

אָבער וואָס זאָגען די דערגרייכטע רעזול־טאַטען?

היינט־צו־טאָג זענען פאַרהאַן אין אַלע פאַ־לעסטינער יודישע קאָלאָניעס איין און דרייסיג טוי־זענד איינוואוינער. זיבען טויזענד פון זיי וואוינען אין די ציוניסטישע קאָלאָניעס.

נו, פערגלייכט די צאָהלען מיט די רעזול־טאַטען, וואָס מען האָט דערגרייכט מיט ווייניגער קאָסטען אין אַנדערע לענדער, וואו עס איז גרינ־גער צו קאָלאָניזירען.

אין קאַנאַדע, אין בראַזיל, אין אַרגענטיניע, צעהלען די יודישע קאָלאָניעס פון דער „יקא“, לויט דער אָרדער, ווי די לענדער זענען דאָ אָנ־געגעבען 4825, 2118 און 33124 קאָלאָניסטען, די אַלע ציפערען האָבען איבערגעשטיגען די פאַ־לעסטינער ציפערען.

אין סאָוויעט־רוסלאַנד וואוינען צוועלף טוי־זענד פינף הונדערט יודישע פאַמיליעס אויף ערד. ווייניגסטענס זעכציג טויזענד פערזאָן האָבען זיך איינגעאָרדענט אין אוקראַינע, די איבעריגע — אין קרים און אין ווייס־רוסלאַנד. און אַ חוץ דער נייער קאָלאָניזאַציע, וואָס די „יקא“ נעמט אונ־טער, האָט די סאָוויעטישע רעגירונג אַליין בעש־לאָסען צו בעזעצען אין פערלויף פון די נעכסטע עטליכע יאָהר, צו צעהן טויזענד יודישע פאַמיליעס אַ יאָהר, כדי אין צעהן יאָהר צייט צו דער־גרייכען די צאָהל פון הונדערט טויזענד פאַמיליעס.

דאָ קענען זיך שטעלען פראַגען, וואָס פאַר אַ בעדייטונג האָבען די זיבען טויזענד קאָלאָניס־טען פון די ציוניסטישע קאָלאָניעס ענטקעגען די טויזענדער יודען, — און אין עטליכע יאָהר אַרום ענטקעגען די הונדערטער טויזענדער, — וואָס זענען שוין איינגעאָרדענט, אָדער וואָס מען וועט איינאָרדענען אין די אַנדערע לענדער, אויסער פאַ־לעסטינע? צו וואָלט דען נישט געווען גלייכער, אַז מען זאָל די מיליאָנען, וואָס די פאַלעסטינער קאָלאָניזאַציע פערשלינגט, בעסער פערטון אין אַנ־דערע ערטער, וואו עס איז מעגליך לייכטער און מעהרערע יודען צו בעזעצען אויף ערד, איידער פאַלעסטינע? און לאָמיר זאָגען, אַז מען וועט אפילו פערטאָפּלען, פערדרייפאַכען די צאָהל פון די ציוניסטישע קאָלאָניסטען, וועט עס אָבער אַ־ריינגעהמען דעם איבערפלוס פון דער יודישער בעפעלקערונג פון די מעהרסטע לענדער פון מזרח־אייראָפּע?

מען פערשפּאַרט זאָגען, אַז ווען מען זאָל די פראַגע אַוועקשטעלען בלויז פון עקאָנאָמישען שטאַנדפּונקט, בלויז ווי אַ פראַגע פון צאָהל, קען מען נישט צווייפלען, וואָס דער ענטפער קען זיין: אָבער די ציוניסטען זאָגען זיך אָפּ צו בעטראַכטען אויף אַזאַ אופן די אַלע פראַגען. ריכטיגער גע־זאָגט, זיי זאָגען זיך אָפּ צו בעטראַכטען די אַלע פראַגען בלויז פון אַזאַ שטאַנדפּונקט.

ווען עס וואָלט זיך נאָר געהאַנדעלט וועגען געפינען אַרבייט און באָדען פאַר די פערפאָלגטע יודען, אָדער פאַר דער איבעריגער יודישער בעפעלקערונג, וואָלט עס טאַקע קיין זין נישט גע־האַט דוקא אויסצוקלייבען פאַלעסטינע פאַר יו־דישער אימיגראַציע. פון דעם שטאַנדפּונקט האָ־בען די אַלע אַנדערע יודישע קאָלאָניזאַציע־ערטער אָהן צווייפעל זייער בערעכטיגונג. עס וואָלט גע־ווען אַ גרויסער אומרעכט, נישט צו אָנערקענען דעם גרויסען ווערט און די וויכטיגקייט פון דער גאַנצער קאָלאָניזאַציע אויסער פאַלעסטינע.

נאָר אויב מיר וועלען אָנערקענען צוזאַמען מיט די ציוניסטען, אַז עס איז נייטיג צו שאַפען אַ יודישע נאַציאָנאַלע היים, און אַז אַזאַ נאַ־ציאָנאַלע היים איז נאָר מעגליך ביי אַנ׳ענטווי־קעלטער לאַנדווירטשאַפט, ביי אַ צוריקקעהר צו דער ערד און אויף דער ערד, וועט מען מוזען צוגעבען, אַז נור די פאַלעסטינער קאָלאָניזאַציע, אַזוי ווי עס פיהרט זי דורך די ציוניסטישע אָר־גאַניזאַציע, ענטשפּרעכט דעם צוועק.

לאָמיר זיך פאָרשטעלען, אַז די סאָוויעט־רעגירונג פיהרט דורך דעם אַרויסגעזאָגטען גע־דאַנק פון פּרעזידענט קאַלינין און גיט דער יודי־שער קאָלאָניזאַציע אַלץ אַ גרעסערע זעלבסט־שטענדיגקייט, ביז עס גרינדעט זיך אַזאַ יודישע רעפּובליק אונטער די סאָוויעטען, ווי די אַלע אַנ־דערע סאָציאַליסטישע רעפּובליקען פון רוסלאַנד.

צוערשט איז זיך שווער פאָרצושטעלען די לאַנד גרעניצען פון אַזאַ נייער נאַציאָנאַלער היים, וואָס די סאָוויעטען וואָלטען וועלען אַרויסשטעלען געגען דער נאַציאָנאַלער היים וועלכע די פעלקער־ליגע האָט די יודען געגעבען אין פאַלעסטינע.

אין זיך נאָר וואָס ערשינענעם אַלוייטינגען שטודיום וועגען דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד און פאַלעסטינאַ, שרייבט ד״ר רופּין, אַז די יודישע קאָלאָניעס אין קרים און אין אוקראַינע זענען צוואָרפען צווישען אַלערליי קאָלאָניעס פון אוקראַינער, רוסען, דייטשען און טאָטערען, און אַז עס איז נאָר נישטאָ אַזאַ שטיק לאַנד וואו צווישען הונדערט טויזענד אָדער אפילו פופציג טוי־זענט איינוואוינער, זאָלען יודען זיין די מעהרהייט.

ווייניגסטענס אונטער די איצטיגע אומשטענדען זעהט זיך נישט, אַז אַ יודיש־סאָוויעטישע נאַציאָ־נאַלע היים זאָל קענען אויפנאַכלען די יודען פון אַנדערע לענדער אַ חוץ קאָמוניסטען. עס וועלען דאָרט פעהלען די איינפאַכסטע פרייהייטען. צי רען זעהט מען נישט גענוג יודען אין פאַלעסטינע, וואָס די סאָוויעט־רעגירונג האָט אַרויסגעטריבען פון רוסלאַנד, ווייל זיי זענען געווען פּועלי־ציוניסטען?

מען וועט אָבער ענטפערען: נו, איז אין אַר־גענטינע די לאַגע אַנדערש. צי האָט מען דאָרטען נישט דערגרייכט גוטע רעזולטאַטען אין פערלויף פון דערזעלבער צייט ווי עס האַלט אָן די פּאַ־לעסטינער קאָלאָניזאַציע, ביי אַ סך ווייניגער קר־בנות, איז ווי יודישע קאָלאָניסטישע בעפעלקערונג אין אַרגענטינע נישט פיל גרעסער ווי פּאַלעס־טינער?

געוויס וועט קיינער נישט לייקענען, אַז די

([illegible] זייט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

23
דאָנערשטאָג
ז
אלול תרפ"ח

אויגוסט
זון־אויפגאַנג 4.32
זון־אונטערגאַנג 6.50

צוגאַב־פּאָבאָר.

(2) די שטאָטישע סטאַראָסטווע מאַכט בע־קאַנט, אַז אין לאָדז וועט טעטיג זיין אַ צוגאָב־פּאָבאָר־קאָמיסיע אויף דער פּאָמאָרסקאַ 18 פון האַלב 9 אין דער פריה ביז 6 אין אָוונד לויט פאָלגענדען סדר:

פאַר די פּערזאָנען, וואָס וואוינען אין די שטחים פון 2, 3, 5, 9 און 11 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטען, וועט די צוגאָב־קאָמיסיע טעטיג זיין דעם 12 סעפּטעמבער, 12 אָקטאָבער, 12 נאָוועמבער און 12 דעצעמבער ה. י.

פאַר די פּערזאָנען, וואָס וואוינען אויף די שטחים פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטען, וועט די קאָמיסיע טעטיג זיין דעם 28 סעפּטעמבער, 28 אָקטאָבער, 28 נאָוועמבער און 28 דעצעמבער ה. י.

צו דער צוגאָב־פּאָבאָר־קאָמיסיע דאַרפען זיך שטעלען די יאָהרגענג 1905, 1906 און 1907, ווי אויך די אַלע עלטערע יאָהרגענג, וועלכע זענען ביז יעצט נאָכנישט געשטאַנען פאַר קיין פּאָבאָר־קאָמיסיע, ווי אויך די אַלע, וועלכע האָבען פאַרש־יאָהרען בעקומען אַנ'„אָדראָטשעניע" אויף אַ יאָהר.

די אַלע אויבענאויסגערעכנטע פּערזאָנען דאַרפען זיך מעלדען אין די אָנגעגעבענע טעג, מיטברענגענדיג מיט זיך זייערע פּערזענליכע דאָקומענטען.

גלייכצייטיג מאַכט די שטאָטישע סטאַראָסטווע בעקאַנט, אַז דעם 28. אויגוסט וועט די צוגאָב־פּאָבאָר־קאָמיסיע נישט זיין טעטיג און די אַלע, וועלכע האָבען בעקומען אויפפאָדערונגען צוצושטעלען זיך דעם 28־טען ה. ח. וועלען זיך דאַרפען צושטעלען דעם 28. סעפּטעמבער ה. י.

פאָרזיכטיג ביי טעלעפאָנען!

(2) די מלוכה'שע, היגיענישע אינסטיטוציע אין לאָדז האָט אַדורכגעפיהרט אַ באַקטעריאָלאָגישע אונטערזוכונג פון די טעלעפאָן־טרייבלעך און עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די טרייבלעך זענען אָנגעשטעקט מיט דעם שפייעכץ פון קראַנקע, און אַז מען קען זיך לייכט אָנשטעקען פון אָט די טרייבלעך.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט דער געזונד־הייטס אַמט ביי דער וואָיעוואָדזטווע איבערגעשיקט אַ צירקולאַר צו אַלע מלוכה'שע און שטאָדטישע אינסטיטוציעס, אין וועלכען עס ווערט פאָראָרדענט אַראָב צו נעהמען די האָרענע רייד־טובעס פון די טעלעפאָנען.

האַלט ריין אייערע הייזער.

(מ) אין רעזולטאַט פון די הויז־אונטערזוכונגען וועלכע זענען אַדורכגעפיהרט געוואָרען דורך דער שטאָטישער סאַניטאַרען־קאָמיסיע פון דער געזונד־הייטס־אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט, זענען אַ רייה הויז־בעזיצער צוגעצויגען געוואָרען צו אַדמיניסטראַטיווער פעראַנטוואָרטליכקייט צוליב'ן אַנטי־סאַניטאַרען צושטאַנד פון זייערע הייזער.

סאַניטאַרע רעוויזיעס.

(־) ווי מיר דערוויסען זיך געהט איבער באַלוט, זייט איניגע טעג אַ סאַניטאַרען־קאָמיסיע, וועלכע אונטערזוכט יעדע וואוינונג. געגען די אייגענטימער פון די וואוינונגען, וועלכע ווערען געפונען אין אַנ'אַנטי־סאַניטאַרען צושטאַנד, ווערט צוגעשטעלט פּראָטאָקאָלען.

קאָנפליקט אין ווידזעווער מאַנופאַקטור דויערט.

(ב) נעכטען האָט דער אַרבייטס־אינספּעקטאָר ה' וואָיטקעוויטש זיך פערשטענדיגט מיט אַ פאָר־שטעהער פון דער ווידזעווער מאַנופאַקטור, וועלכער האָט דעם אַרבייטס־אינספּעקטאָר ערקלעהרט, אַז די דירעקציע וועט בשום־אופן נישט איינגעהען אויף די אַרבייטער־פאָדערונגען.

צוליב דעם, וואָס קיינער פון די אַרבייטער־פאָרשטעהער איז נעכטען נישט געווען אין לאָדז, וועט זיך פיס ווי דער אַרבייטס־אינספּעקטאָר היינט פערשטענדיגען.

וועגען דער רעגיסטראַציע פון אינדוסטריע=אונטערנעמונגען.

ווי בעקאַנט איז דורך דער מאַכט פעראָרדענט געוואָרען אַ רעגיסטראַציע פון אַלע סוחרים און בעלי־מלאכות, וועלכע זענען טעטיג אויפ'ן שטח פון דער וואָיעוואָדזטווע.

דער ענטגילטיגער טערמין, ווען די פעראָר־דענטע רעגיסטראַציע דאַרף אייגענטליך פערענ־דיגט ווערען, לויפט שוין אין איניגע טעג אַרום אָפּ. פיל אונטערנעהמער וועלען דעריבער נישט זיין ביכולת דורכצופיהרען אין משך פון אַזאַ קור־צער צייט די נויטיגע פאָרמאַליטעטען אַזוי, אַז זיי דראָהט דערפאַר פערמשפּט צו ווערען אויף האַרבע שטראָפען.

מיר וואָלטען זיך אפשר אויף דער גאַנצער פראַגע נישט אָפּגעשטעלט, ווען ס'וואָלט געווען פאַר אונז קלאָהר, צוליב וואָס פאַר אַ מאָטיווען די דערמאָנטע רעגיסטראַציע ווערט דורכגעפיהרט. צי האָט זי אַ צוזאַמענהאַנג מיט דער רעאַליזירונג פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה־פּרעזידענט וועגען אינדוסטריע (צעכען) געזעץ אָדער זי איז אפשר גאָר אין שייכות מיט עפּיס אַנ'אַנדערע אויפגאַבע.

וויבאַלד די ערשטע ווערסיע וואָלט געהאַט אַ גרונד, טאָ אויף וועלכען סמך רופט מען צו רעגיסטרירען זיך אויך אַזעלכע אונטערנעהמונגען, וועלכע ווערען אין 142 אַרטיקעל פון דער פער־אָרדנונג וועגען אינדוסטריע־געזעץ גענצליך נישט אויסגערעכענט און אויף וועלכע די ציטירטע פעראָרדנונג איז ממילא נישט חל.

ווערט ווידער די רעגיסטראַציע דורכגעפיהרט צוליב אַנדערע טעמים, טאָ פאַרוואָס־זשע פאָ־דערט מען אומבעדינגט פון די אינטערעסאַנטען ביים רעגיסטרירען זיך פּאַטענטען און דוקא פאַר'ן יאָהר 1927.

וואַהרשיינליך האַנדעלט זיך דאָ טאַקע יאָ וועגען אינדוסטריע־געזעץ און עס איז טאַקע דע־ריבער שווער צו פערשטיין אויף וואָס פאַר אַ גרונד מען צווינגט אויך סוחרים און הענדלער פאָרצושטעלען פאַך־קוואַליפיקאַציעס אין פאָרם פון פּאַטענטען פאַר'ן 1927 יאָהר אין דער צייט, ווען אַזעלכע קוואַליפיקאַציעס זענען לויט'ן 198 אַרטיקעל מחויב פאָרצושטעלען אויסשליסליך נאָר האַנדווערקער.

ווי ס'זאָל אָבער נישט זיין מוז דער פּראָק־לוזיע־טערמין פון דער רעגיסטראַציע אומבעדינגט פערלענגערט ווערען; די בעלי מלאכות, אויף וועל־כע די פעראָרדנונג וועגען אינדוסטריע־געזעץ איז נישט חל, דאַרפען פון דער פליכט זיך צו רעגי־סטרירען בעפרייט ווערען: פון סוחרים, הענדלער דאַרפען קיין פּאַטענטען פאַר'ן 1927 יאָהר נישט געפאָדערט ווערען און פון בעלי מלאכות דאַרפען די רעגיסטריר פאָרמאַליטעטען פעראייגפאַכט און פערלייכטערט ווערען. און צום סוף דאַרף דער אָב־צאָהל פאַר רעגיסטרירען זיך בעדייטענד פערקלע־נערט אַזוי, אַז דאָס גאַנצע פעראָרימטע האַנדווער־קערטום און קליינהענדלערטום זאָל זיין ביכולת דורכצופיהרען די פערפליכטעטע רעגיסטריר־פאָר־מאַליטעטען און דורכדעם אומגעשטערט קענען זיך ווייטער בעשעפטיגען מיט זייערע בערופען.

י. אינפעלד.

רעאָרגאַניזאַציע פון דער שטאָטישער געזעלשאַפטליכער שוץ.

(מ) אין צוזאַמענהאַנג מיט די נייע פאָרשריפטען וועגען געזעלשאַפטליכע שוץ, וואָס דאַרף דערשיי־נען אין נאָהנסטען מאָנאַט, אַלס דערגענצונג צו דער פעראָרדנונג פון מלוכה־פּרעזידענט, איז די געזעל. שוץ־אָפּטיילונג ביים היגען מאַגיסטראַט צוגעטרעטען אויסצואַרבייטען אַ פּלאַן פון אָרגאַניזירען אַ נעץ פון געזעלשאַפטליכער שוץ, ווי אויך פעסטצושטע־לען ווער עס זאָל אַריין אין דער שטאָטישער קאָ־מיסיע פון געזעלשאַפטליכער שוץ.

צי די פליכטען פון די געזעלשאַפטליכע „אַפּיר־קונס", וועלכע וועלען אויסגעוועהלט ווערען דורכ'ן היגען שטאָט־ראַט אוי פדריי יאָהר וועט געהערען די איניציאַטיוו און די צוזאַמענאַרבייט מיט דער שטאָרטישער זעלבסט־פערוואַלטונג אין די ראַהמען פון געזעלשאַפטליכער שוץ, ווי אויך די אויפזיכט איבער די פערזאָנען, וואָס נויטיגען זיך אין דער געזעל. אויפזיכט.

אין צוזאַמענשטעל פון דער שטאָטישער קאָ־מיסיע פון געזעל. שוץ וועלען אַריינגעהן: דער שטאָט־פּרעזידענט, אָדער אַ פערטרעטער, אַלס פאָר־זיצער, די מיטגלידער פון שטאָט־ראַט, די פאָר־שטעהער פון פעראיינען און געזעלשאַפטליכע אינס־טיטוציעס.

אַרעסטירט דעם ענטלאָפענעם קאַסיר יאַקובאָווסקי.

ער איז געווען בעהאַלטען אין אַ וואַלד.

(2) ווי מיר האָבען שוין בשעתו מיטגעטיילט, האָט דער געוועזענער קאַסירער פון סעזאָן־אַרבייטער־פעראיין אוי פּפּאָרלעשנא 26 יאַקובאָווסקי צו גע'גנב'עט 6 טויזענד זלאָטעס פעראיין־געלדער און איז אַנטלאָפען. נאָך דעם אַנטלאָפענעם איז געשיקט געוואָרען שטעק־בריף.

נעכטען, אַרום 4 אַ זייגער פאַרטאָג, בעת אַ זגערזשער פּאָליציאַנט איז צוגעקומען צום וואַלד הינטער זגערזש האָט ער עפּיס בעמערקט אַ פּערזאָן, וואָס איז אַרויסגעקומען פון וואַלד.

אַזוי אָבער, ווי דער פּערזאָן, וואָס איז אַרויס־געקומען פון וואַלד האָט דערזעהן דעם פּאָליציאַנט, האָט ער אָנגעהויבען צו אַנטלויפען. דער פּאָליציאַנט האָט איהם נאָכגעיאָגט און דעראָהענדיג איהם מיט דערשיסען, אויב ער וועט זיך נישט אָפּשטעלען, האָט זיך דער פּערזאָן אָפּגעשטעלט און זיך אויסגעגעבען אַלס אַנטאָני וואַלוצקי.

צוליב דעם אָבער, וואָס ער האָט ביי זיך נישט געהאַט קיין דאָקומענטען, האָט איהם דער פּאָליצ־יאַנט אָפּגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט, וואו דער קאָ־מיסאַר האָט אין איהם דערקענט דעם געוועזענעם קאַסירער פון לאָדזער סעזאָן־אַרבייטער־פעראיין יאַ־קובאָווסקי.

ווענדיג צוגעדרוקט צום וואַנד, האָט ער זיך מודה געווען און דערצעהלט, אַז שוין צוויי טאָג, ווי ער איז געלעגען בעהאַלטען אין זגערזשער וואַלד און דורך דער גאַנצער צייט האָט ער גאָרנישט גע־געסען, און בעת מעשה, האָט ער טאַקי געוואָלט אַרויסגעהן פון וואַלד און זיך קויפען עפּיס צו עסען, האָט איהם דער פּאָליציאַנט געכאַפּט.

בעת דער רעוויזיע האָט מען ביי איהם געפינען נאָר איין גילדען, דאָס איבריגע געלד, טענה'ט ער, האָט ער פערלוירען.

יאַקובאָווסקי איז אָפּגעשטעלט געוואָרען אין לאָדזער אַרעסט.

פרויען יונגער פון 21 יאָהר טאָרען נישט פאָהרען אַליין קיין פראַנקרייך.

דער מלוכה'שער אַרבייטס־פערמיטלונגס־אַמט אין לאָדז האָט בעקומען אַ צירקולאַר פון מלוכה'־שען אַרבייטס־פערמיטלונגס־אַמט אין וואַרשע, וועגען דעם ענין, וואָס קיין פראַנקרייך ווערען אַרויסגע־שיקט פרויען, וועלכע זענען נאָכנישט אַלט קיין 21 יאָהר, וועלכע ווערען, מערהסטענטיילס גענויט צו פערנעהמען זיך מיט פּראָסטיטוציע, אָדער זיי ווערען גאָר פערקויפט קיין בראַזיליען, אַרגענטינע.

דעריבער מאַכט דער וואַרשאָווער מלוכה־אַר־בייטס־פערמיטלונגס־אַמט אויפמערקזאַם, אַז פרויען, יונגערע פון 21 יאָהר קענען אימיגרירען קיין פראַנקרייך נאָר אין דער געזעלשאַפט פון זייערע מענער אָדער קרובים.

אין די אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט־דיזשורען.

(2) מ. עפּשטיין (פּיעטריקאָווער 225); מ. באַרטאָשעווסקי (פּיעטריקאָווער 95); מ. ראָזענבלום (צעגעלניאַנאַ 12); גאָרפיין (וסכאָדניאַ 54); י. קאָפּ־ראָווסקי (נאָוואָמיעסקאַ 15).

פון דער פּאָסט.

(2) די דירעקציע פון דער לאָדזער פּאָסט־אָפּ־טיילונג האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, אַז נישט איבערגעגעבענע בריף דאַרפען ווערען אין משך פון דריי טאָג צוריקגעשיקט די אָפּזענדער'ס.

נישט איבערגעגעבענע רעקאָמאַנדירטע בריף דאַרפען איבערגעגעבען ווערען דעם אָפּזענדער פער־זענליך.

סטרוזשעס גרייטען זיך צו נייע פאָדערונגען,

(2) פערגאַנגענעם זונטאָג איז אין לאָקאַל פון קרייז־קאָמיטעט פון קלאַסען־אַרבייטער־פעראיין פאָר געקומען אַ פערזאַמלונג פון די הויז־וועכטער אויף וועלכער עס איז אַרומגערעדט געוואָרען די שלעכטע בעדינגונגען, אין וועלכע עס קומט אויס צו לעבען די לאָדזער הויז־וועכטער און עס איז בעשלאָסען גע־וואָרען, אַז אויף דעם נאָהענטסטען צוזאַמענפאָהר פון די הויז־וועכטער, וואָס וועט פאָרקומען אין הערבסט הייעהריגען יאָהר זאָלען אַרויסגעשטעלט ווערען נייע פאָדערונגען.

אַקציע אויפסנייע אַרויסצוגעבען

דרינגענדע אונטערשטיצונגען פאַר אַרבייטסלאָזע.

(2) ווי מיר האָבען שוין בשעתו מיטגעטיילט, איז קיין וואַרשע אַרויסגעפאָהרען אַנ'אַרבייטער־דע־לעגאַציע אין די פּערזאָנען פון. רעפּ. דאַניעלעווסקי און ה' וואַלטשאַק, צום אַרבייטס מיניסטעריום, צו אינטערוועניִרען, וועגען דער לעצטער פעראָרדנונג פון אַרבייטס־מיניסטעריום, צוליב וואָס איינינע טוי־זענט אַרבייטער האָבען אָנגעוואָרען דאָס רעכט צו דער דרינגענדער אונטערשטיצונג.

די דעלעגאַציע האָט אויפגענומען דער דירעק־טאָר פון געזעלש. שוץ־דעפּאַרטאַמענט ה' וואונאַר־סקי, וועלכער האָט צו געזאָגט אונטערצושטיפען דער בקשה פון די דעלעגאַטען, אַז זיי זאָלען צוריק בעקומען דאָס רעכט אויף די דרינגענדע אונטער־שטיצונגען.

שפּעטער איז די דעלעגאַציע אויפגענומען גע־וואָרען פון אַרבייט־מיניסטער ה' יורקעוויטש, וועל־כער האָט דער דעלעגאַציע ערקלערט, אַז הגם אין מיניסטעריום הערשט אַ טענדענץ איינצוגעהן צוצו־נעהמען די דרינגענדע אונטערשטיצונגען פון די אַרבייטער, דאָך וועט ער זיך פערשטענדיגען מיט די איבריגע מיניסטאָרען, אַז די לאָדזער אַרבייטסלאָזע זאָלען צוריק בעקומען דאָס רעכט אויף די דרינגענדע אונטערשטיצונגען.

—:0:—

הכחשה פון פּרעזידענט זשעמיענצקי.

„אין גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ פּאָראַננאַ" איז אָפּגעדרוקט געוואָרען אַ ידיעה, אַז שטאָט־פּרעזי־דענט זשעמיענצקי האָט כלומר'שט אַנטיילגענומען אין אונטערהאַנדלונגען וועגען שאַפען אַ נייע פּאָ־ליטישע פּאַרטיי. די דאָזיגע ידיעה איז אויך אי־בערגעדרוקט געוואָרען אין איניגע פּראָווינץ־צייטונגען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָבען מיר בעקו־מען אַ בריף פון פּרעזידענט זשעמיענצקי (ער געפינט זיך איצט אין אויסלאַנד). אין וועלכען ער בעט אונז אָפּצולייקענען די ידיעה.

פּ־ע. זשעמיענצקי איז אַ מיטגליד פון דער פּוילישער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי (פּ.פּ.ס.) פונ'ם פערבאַנד פון די סאָציאַליסטישע דעפּוטאַטען, פון הויפּט־ראַט און פון אויספיהרונגס־קאָמיטעט פון פּ.פּ.ס. ער האָט נישט געפיהרט קיין שום אונטער־האַנדלונגען און קיין שום געשפּרעכען וועגען שאַ־פען אַ נייע פּאַרטיי ווי אויך נישט וועגען וואַהל־פערשטענדיגונגען מיט דער פּאַרטיי פון די לינקע פּ.פּ.ס.

אַ דאַרף־שׂרפה.

אַ משוגע'נע האָט אונטערגעצונדען.

(2) נעכטען איז פון אַנ'אומבעוואוסטער סבה אויסגעבראָכען אַ שׂרפה אין דאָרף באַראַן אונטער קאַליש. עס זענען פערברענט געוואָרען צוויי מאָר־געס מיט ווייץ און מיט גרויס מיה איז געלונגען ראָס פייער, וואָס האָט בעדראָהט אויך די איבריגע תבואות, איינצולעשען.

ווי עס איז דער אויספאָרשונג געלונגען פעסט־צושטעלען, איז די שׂרפה אויסגעבראָכען פון אַנ'־אונטערצינדונג, וואָס עס האָט געטון די 56־יעהריגע גייסטיג־קראַנקע פרוי סאַרינאַ ראוגאַ פון זעלבען דאָרף.

די משוגענע איז אָפּגעשיקט געוואָרען אין משוגעים־הויז אין וואַרשע.

א ווינקעל אין פוילען וואו יודען ארבייטען אין גרויס=אינדוסטריע

ווען מען שטעלט די פארערונג וועגען רעכט אויף ארבייט פון די יודישע ארבייטער בעקומט מען א תשובה, א הויך פיל אנדערע תירוצים: „יודען זענען צו קיין שווערע פיזישע ארבייט נישט פעהיג" און דערפאר קען מען זיי נישט אנעהמען אין די פערשידענע רעגירונגס־פאבריקען און בכלל נישט אין דער גרויס־אינדוסטריע.

כילא די ארבייט פון די יודישע ארבייטער פון פוילען אין ארץ ישראל האט שוין בעוויזען וויפיל אמת עס שטעקט אונטער דעם בראזיגען תירוץ. מען דארף אבער נישט זוכען ערשט אין ארץ ישראל אויך דא איז פערהאן נישט איין בעווייז הערפאר, אז דער מאטיוו איז אויסגעזויגען פון פינגער.

עס איז פערהאן דא קליינע צאהל ערטער אין לאנד, וואו די יודישע ארבייטער איז געלונגען מיט גרויס מיה זיך אריינצובעקומען אין דער גרויסער פאבריקאציע, וועגען איינס פון זיי ווילען מיר איצט שרייבען.

א פאר קילאמעטער פון דער באהנסטאציע לאכאך געפינען זיך אין דארף צוויי גרויסע פאבריקען פון לאנדווירטשאפטליכע מאשינען, איינע רופט מען באטשק (באצק) די צווייטע אסטראזוועק, אזוי רופט מען אויך די דערפער אין וועלכע זיי געפינען זיך.

באטשקי און אסטראזוועק זענען פאבריקען איינגעארדענט לויט די נייעסטע מיטלען פון דער טעכניק, די אויסארבייטונגען געהערען צו די בעסטע אין לאנד און זיי קאנקורירען טאקע ערפאלגרייך מיט ענגלישע פאבריקען אין אנדערע קאנטען פון לאנד.

אין ביידע פאבריקען ארבייטען בערך 600 ארבייטער פון די ארומיגע דערפער, וועלכע ציהען זייער היונה אויסשליסליך פון די דאזיגע פאבריקען.

דאס אינטערעסאנטסטע איז אבער, אז צווישען די דאזיגע זעקס הונדערט ארבייטער איז פערהאן קנאפע 30 פראצענט יודען.

דערביי איז כדאי צו בעמערקען, אז אין די פאבריקען זענען די יודען דער אמיינסטען קוואליפיצירטער עלעמענט. די בעסטע שלאסער, סטאליער, בוי־ארבייטער זענען כמעט אויסשליסליך יודען.

האט זיך טאקע אין די פאבריקען איינגעשטעלט אזא לאגע, אז טראץ דעם, וואס די יודישע ארבייטער זענען נאר א דריטעל פון אלע ארבייטער זענען זיי דער רעצירירענדער עלעמענט אין דער פאבריק ביי דער ארבייט.

די איינגעטימטער אליין זענען אפענהערציג מודה, אז די יודישע ארבייטער זענען די בעסטע ארבייטער. זענען טאקע צום גרעסטען טייל די יודישע ארבייטער די אנפיהרער ביי דער ארבייט און די פוילישע אפטמאהל זייערע געהילפען.

איין אבטיילונג איז דא, וואו עס ארבייטען נישט קיין יודען, דאס איז אין דער גיסעריי, אבער דאס איז אויך נישט צוליב דער שווערער ארבייט דארט, ווי עס פערזיכערען די ארבייטער איז עס נאר צוליב דעם, וואס דאס גיסען קומט פאר אין שבת, ווען די יודישע ארבייטער ארבייטען נישט.

עס איז באמת א חיות צוצוקוקען, ווען מען קומט אין ראיאן פון די דאזיגע פאבריקען. צום גרעסטען טייל וואוינען די ארבייטער אויף דער ערד פון די פאבריקס־איינגענטימער. די עלטערע ארבייטער האבען נאך אפילו פון די פריהעריגע צייטען בעקומען שטיקלעך ערד, וואו זיי פערזייען קארטאפעל, גרינס א. א. וו.

איהר קענט טרעפען פאמיליעס פון וועלכע עס ארבייטען אין דער פאבריק דער זיידע, טאטע און אייניקעל.

אזוי איז אויפגעוואקסען אין יענעם קאנט א געזונדער דור פון יודישע פאבריקס־ארבייטער, וועלכע האבען זיך גלענצענד איינקוואליפיצירט און זיך גלענצענד איינגעלעבט אין זייערע שווערע ארבייטס־בעדינגונגען.

פון די דאזיגע יודישע ארבייטער איז אויך פערהאן א קליינע קאלאניע אין ארץ ישראל. די ארבייטער זענען אלע אהן אויסנאהם שטאלץ מיט דער דאזיגער גרופע, וועלכע האט אפילו אין די שווערע קריזיס יאהרען בעוויזען זיך גוט איינצוארדנען און וועלכע שטייט כסדר אין אן ענגען קאנטאקט מיט זייער היימאטס־ארט.

פערוואָרפען אין דארף האבען די יודישע פאבריקס־ארבייטער בעוויזען אויפצובויען א שיינע ביבליאטעק אין דארף לאפיאנקע. די דאזיגע ביבליאטעק בעדינט די יוגענד פון אלע ארומיגע דערפער מיט ביכער און מיט פארלעזונגען פון צייט צו צייט, עס עקזיסטירט דארט אויך א אבטיילונג פון דער געזעלשאפט אוונט קורסען פאר ארבייטער.

(אריד)

א פערזאמלונג פון פריזיער־מייסטער.

היינט 8 א זייגער אין אוונד קומט פאר אין לאקאל פון צענטראלען האנדווערקער פערבאנד פאלודניאווא 4 א פערזאמלונג פון פריזיער־מייסטער פעראיין.

אויף דער פערזאמלונג וועט בעטראכט ווערען א רייהע וויכטיגע פראגען, ווי די רעגיסטראציע־פראגע, אפהיטען דעם 8־שעהדיגען ארבייטס־טאג, די פערייניגונג פון ביידע פעראיינען א. אז. וו.

קאנטאר מיטעלבערג אין „הזמיר".

„הזמיר" ארדענט איין אין די פארשטעהענדע ימים־נוראים אין אייגענעם ניי־רעמאנטירטען לאקאל א טראדיציאנעלען מנין. אלס חזן איז אנגאזשירט געווארען דער בעקאנטער לאדזער קאנטאר ה' מיטעלבערג.

ה' מיטעלבערג וועט דאווענען מיט א כאר.

ביי די שטיקער- און וועשער-מייסטער.

אונטער'ן פארזיץ פון ה' קראקויער איז די טעג פארגעקומען אין לאקאל פון האנדוו. צענטר. פאלודניאווא 4, די גרינדונג פון צעך פון די שטיקער- און וועשער־מייסטער אין לאדז.

נאך דעם רעפעראט פון מאגיסטער שטרויך און דירעקטאר ארדינאנס איבער די צעכען־ארגאניזירונג און די בעפארשטעהענדע האנדוו.־רעגיסטראציע האט די פערזאמלונג אויסגעקליבען א קאמיסיע פון די ה"ה: י. פרענקעל, ח. יאנקעלעוויטש, מ. בארנשטיין און מ. ווייסרויז, ווייטער צו פיהרען די טעטיגקייט פון צעך־גרינדונג.

ביי די טאפיצירער.

די טאפיצירער־סעקציע ביים האלץ־ארבייטער־פעראיין איז אונז מודיע, אז עס קומט נישט פאר קיין שטרייק פון טא יצירער.

טעלעגראמען.

שבת ווערט אלבאניען פראקלאמירט אלס קעניגרייך.

די אייראפעאישע מלוכות האבען דערצו געגעבען זייער הסכמה

מיילאנד, 22. (א. וו.) לויט די לעצטע ידיעות פון אנגארא, וועט די זיצונג פון דער קאנסטיטואנטע, אויף וועלכער אכמעד ביי זאגו וועט פראקלאמירט ווערען אלס קעניג פון אלבאניען, פארקומען דעם קומענדיגען שבת. דער אויסערן־מיניסטער פריאני וועט פארלייענען די ווענדונג פון פרעזידענט אכמעד זאגו, דערנאך וועט די נאציאנאל־פערזאמלונג פראקלאמירען אלס קעניג דעם ביז איצטיגען פרעזידענט פון אלבאניען.

לאנדאן, 22. (א. וו.) ווי עס מעלדעט די „דיילי טעלעגראף" האט דער פרעזידענט פון אלבאניען, אכמעד זאגו בעי, זיך געווענדעט צו די אייראפעאישע מלוכות מיט אן אנפראגע, צי זיי זענען מסכים, דאס אין אלבאניען זאל איינגעפיהרט ווערען א מאנארכיסטישע מלוכה־ארדנונג. די תשובות, וואס זענען אנגעקומען ביז איצט שטעלען פעסט, אז קיין איינע פון די אייראפעאישע מלוכות האט נישט בדעה זיך אקעגענצושטעלען די פלענער פון די אלבאנישע רעגירענדע קרייזען, אויב זיי וועלען אדורכגעפיהרט ווערען מיט'ן הסכם פון אלבאנישען פאלק.

——:o:——

אווייב וואס דינגט פאר 300 זלאטעס א מערדער צו ערמארדען דעם מאן.

לעמבערג, 22 (ספ. טעל.) אין זשאקאוויצע, גראהעצקער פאוויאט איז ארעסטירט געווארען די פויערטע בענענטאווא, וועלכע האט וועלענדיג פטור ווערען פון איהר מאן און חתונה האבען מיט איהר געליבטען, געבעטען דעם פערדס־הענדלער לייב שנייד, אז ער זאל איהר צושטעלען סם. אויף דעם צוועק האט זי איהם געגעבען 200 זל. שנייד האט דער פויערטע געגעבען א געמיש פון קיווע מיט אש. ווען דאס מיטעל האט נישט געהאלפען, האט די ברענגט געפאדערט פון שנייד'ען, אז ער זאל איהר צוריקגעבען דאס געלד אדער צושטעלען א מיטעל וואס זאל בעסער ווירקען.

שנייד האט איהר דעמאלט עיקלערט, אז דאס זיכערסטע מיטעל איז א רעוואלווער־קויל און ער האט זיך אונטערגענומען פאר 300 זל. איהר אויסצוזוכען א מערדער. די ברענגט האט איהם איבערגעגעבען א טייל פון דעם געלד מיט וועלכען ער איז באלד אוועק אין דער פאליציי. די פאליציי האט ארויסגעשיקט א פערקליידעטען פאליציי־אגענט אלס דעם כלומר'שטען געדונגענעם מערדער די ברעננעט האט דעם אגענט צוגעצאהלט דעם רעשט פון די 300 זל. און באלד דערויף איז זי ארעסטירט געווארען.

לאנג-טערמיניגע קרעדיטען פאר פוילען.

ווארשא, 22 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). די טעג פאהרט ארויס קיין פאריז אין דער פראגע וועגען לאנג טערמיניגע קרעדיטען פאר פוילען דער מיניסטעריאל ראט פאר פינאנץ־ענינים. מיכאלסקי.

דער קאנגרעס פון דער אינטערנאציאנאלע פארלאמענטען-אוניע

בערלין, 22 (ספ.) דער זאל פון דייטשען פארלאמענט, וואו עס קומען פאר די זיצונגען פון דער אינטערנאציאנאלע פארלאמענטען־אוניע איז בעצירט מיט פאהנען פון פערשידענע מלוכות. מיט דעם קאנגרעס פיהרט אן דער בעקאנטער דייטשער געלעהרטער פראפ. ד"ר שיקינג. אין דעם קאנגרעס בעטייליגען זיך ביז 1000 דעלעגאטען, וואס רעפרעזענטירען 36 מלוכות. די פלענאר־זיצונגען וועלען פארקומען ביז דאנערשטאג אין אוונד, ווען עס וועט פערענדיגט ווערען דער אפיציעלער טייל מיט אן אויפנאהמע אין דער אפערע.

אינטערנאציאנאלער יום-טוב

„דער טאג פון וועלט=שלום" וועט פער=אייביגען קעלאג'ס אפמאך.

לאנדאן, 22. (ספ.) די צייטונג „אבסערווער" פערעפענטליכט אן ארטיקעל, אין וועלכען עס ווערט פארגעלעגט, אז נאך דעם אונטערשרייבען קעלאג'ס אנטי־מלחמה־אפמאך, וואס דארף זיין דער אנהויב פון שלום־עפאכע אין דער וועלט־פאליטיק, זאל פעסטגעשטעלט ווערען א „טאג פון וועלט־שלום", וואס זאל זיין א אינטערנאציאנאלער יום־טוב לכבוד דעם אלגעמיינעם שלום.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערן־, נאז־, האלז־ און לונגען־קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
זאפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לאמשניצע, נאווראשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

פראווינץ=מעשיות.

לוטאמירסקער פעלדשער מיט זיינע ווייבער.

אין לוטאמירסק וואוינט א יור, א פעלדשער. א יור, ווי אלע יורען און א פעלדשער, ווי אלע פעלדשער'ס, וואס מאכט „קאנעס", האקט באנקעס, לאזט צו דער אדער, לעגט אן ניגלען און גאליעט א טראמבע, אז מ'זאל זי נישט ברויכען. א פעלדשער, וואס פערשטעהט זיך אויף ריצין־אייל, אויף א גארטשיצע־פלאסטער, א האניג־טייגעל און אנדערע חולאת'ן...

אויף איין תולאת אבער, אויף די גרעסטע קרענק אויף דער וועלט — אויף ווייבער, האט זיך אט דער פעלדשער נישט פערשטאנען; וואס ער האט געהאט א ווייב, אדער זי האט זיך גע'גט מיט איהם, אדער, גלאט איהם אפגעטון אויף טערקיש — איבערגעלאזט א פאר קינדערלעך און... געשטארבען.

אזוי אבער, ווי פון דעם גאנצען פעלדשעריי אין ק"ק לוטאמירסק, האט ער אליין געהאט א קרענק און זיך נישט געקענט ערלויבען אזא „ראסקאש", ווי יעדע פאר יאהר צו בעגראבען א ווייב, האט ער זיך פארץ לעצטען מאל בעווארענט — ער האט זיך אין פאביאניץ אויסגעזוכט א יורענע — א קאזאק, געזונד, ווי א גס, א יורענע, וואס אז „זי איז געגאנגען אין גאס האבען די הייזער געציטערט" און לוטאמירסקער בעלי־בתים, אין יעדעם מאל, ווע ווי האבען איהר געזעהן, געקוקען די שלעגע אין מויל אריין און זיי האבען צווישען זיך געשמועסט.

— הע, רו ועהסט עפיס וואסארע סחורה דאס איז?

— ס'איז גוט — שוין איינמאל א קאלאס! — אזא יורענע קען דאך אזעלכע צעהן פעלדשער'ס אויף איין אנבייסען אויפעסען!...

דער פעלדשער אליין איז אודאי געווען צופרידען א, פאר א.א יורענע האט ער זיך געטראכט, וועט אפילו דער ערגסטער מלך־המות מורא האבען און זי וועט לעבען און לאכען און נישט אויסברענגען איהם קיין קבורה־געלה...

אט אזוי האט זיך אונזער פעלדשער געטראכט און השם יתברך, הפנים, האט געלאכט, וויל נאך דער חתונה, האט די יורענע אנגעהויבען איינצודארען, און אין א יאהר נאך דער חתונה איז זי שוין אזוי א יסגעדארט געווען, ווי א צוים־שטעקען, אז עס איז געווען א מורא צו קוקען אויף איהר.

דער פעלדשער, ועהענדיג, אז אויך דאס מאל דראהט איהם צו בעצאהלען קבורה־געלד, האט ער געפיך געטון אלץ, וואס ער האט געקענט: געהאלטען איהר אויף א דיעטע, געלאזט צו דער אדער, געהאקט באנקעס און דאס אלעס אבער האט געהאלפען, ווי א טויטען באנקעס און אין א שעהגעם, העלען טאג, האט זי צוגעמאכט די אויגען, איבערגעלאזט א צוויי קינדערלעך און אפגעשטארבען און די גבאי'טעם האבען געוויינט.

— נישטא, נעביך, מישטיינ'ס געזאגט, וועמען צו בעגראבען...

און כאטש ס'איז נישט געווען, מישטיינ'ס נעדן וואס וועסען צו בעגראבען, האט דער פעלדשער בעצאהלט קבורה־געלד און איז געבליבען אן'אלמן מיט א האפטע קליינע קינדערלעך פון אלע ווייבער ארום זיך...

ווי לאנג קען מען דאס בלייבען אן'אלמן מיט קליינע קינדערלעך? — האט זיך אונזער פעלדשער געלאזט שדכ'נען א שידוך מיט א רייכער אלמנה פון ווארטע און די אויסרעכענונג איז געווען זעהר א שכל'דיגע: וועט זי לעבען — וועט דאך זיין גוט, וועט זיין אי א ווייב, אי געלד, אלא, חס ושלום, דער טאג זאל עס נישט בעטאגען און די נאכט זאל עס נישט בענאכטיגען, זי וועט שטארבען — וועט דאך כאטש זיין מיט וואס און פאר וואס צו צאהלען קבורה־געלד!

דערצעהלען לוטאמירסקער ווייבער:

— נאריש מענש! ווארום זי וויסען רען, וואדכארע פערמעגען זי האט איהם אריינגעבראכט אין שטיב אריין? — זאל רייצע, יענטע פייגע'ס, שלמה ברוך'ס זאגען, ארובה!

און רייצע, יענטע פייגע'ס, שלמה־ברוך'ס ווישט זיך אפ די נאז אין פארטוך און עפענט דאס מענהר לשון:

— מיינע גילדענע, וואס ווייסט עטץ? — איך האב דאך מיט איהר געוואוינט אין שכנית אזוי פיל יאהר, א גיטע מלוצטע זאל זי זיין — צוויי קאסטענעס, אט די טאקי, וואס שטעהען הינטער די בעטען, אזוי פארוואהר זאל זי מיר קומען גוטע בשורות אנגעזאגען — זי הערען, — אנגעפראפט מיט כסף וזהב, מיט זייר, מיט סאמעט, מיט פליוש — אזוי לאנג, ווי מיינע אינגען זענען אפען — קרינגעלל, זי נערענקען די טארטען, סאם זי האט מיטגעבראכט פון דער חתונה? — דער טעם לינט מיר נאך היינט אין מויל!...

אט־אזוי שמועסען זיך אדורך די ווייבער און די מאנסבילען הוקרן אין טיטן מארק:

— וואס קען עס טאקי זיין, הע, פיאייטניק, וואס די ווייבער כאווען זיך נישט ביי איהם?

— וואס עס קען זיין? — מישט זיך אריין רבורה לאה בער ברוך זיינחיל'ס — ער האט דאך זיי „זאמאזשעט", די ווייבער, ער האט דאך זיי קיין עסען נישט געגעבען! — נאר אזוי לאנג ליגט ער אויף איין זייט, ווי דאס וועט איהם בעקומען; ער מיינט, ער האט די יורענע דעם טויט געמאכט, וועט ער אראפשלינגען דאס פערמעגען?! — באקעס וועט עס איהם אויספאלען — די קינדער מוזען ירשענען דער מוטער.

און באלד קומט אן אנ'אנדער קרענצעל ווייבער פון אנ'אנדערען ווינקעל פון מארק: (דער לוטאמירסקער מארק האט א שטיק 40 ווינקלען...)

— מאנספערשוינען, וואס שווייגט עטץ, שוין די פערטע יורענע לעגט ער אין דער ערד אריין און אלע אזוי קשוכאטעס!...

און לוטאמירסק האט געפסקנט: 1) נישט קובר צו זיין די יורענע, ביז דער פעלדשער וועט נישט פערשרייבען אלעס וואס ער פערמאגט אפילו די קאנע און די באנקעס, פאר איהרע דריי קינדער, וואס זי האט געהאט פון ערשטען מאן. 2) קבורה־געלד דארף ער בעצאהלען נישט ווייניגער, ווי 150 גילדען און צוויי מאל צו חיי זהובים פאר דער חברה קרישא אויף משקה... און 3) די שטארט דארף זיך משתדל זיין, אז ער זאל מעהר שוין קיינמאל נישט חתונה האבען...

די ערשטע צוויי בעשלוסען זענען אויסגעפיהרט געווארען, נאר דעם דריטען בעשלוס האט די חברה קרישא, ווי מ'שמועסט אליין אנולירט און זיי זאגען:

— ארובה, וואס מעהר ער וועט חתונה האבען, וואס מעהר ע סוועט זיין פרנסה...

קאנסטאנטין.

וואָס איז אזעלכעס „ליבעראַל יודענטום"?

עטליכע בעמערקונגען צו דער בערלינער וועלט-קאָנפערענץ פון ליבעראַלע יודען.

די צייטונגען ברענגען איצט אויספיהרליכע בעריכטען פון דער וועלט-קאָנפערענץ פון „ליבע-ראַלען יודענטום אין בערלין. נישט איין לעזער פרעגט זיך: וואָס איז דאָס אזעלכעס „ליבעראַל יודענטום? מען הערט ביי אונז וועגען פערשידע-נע יודישע פאַרטייען און גרופּירונגען, אָבער דער נאָמען פון אָט דער "פאַרטיי", וואָס קומט זיך איצט צונויף אין בערלין א ז דעם היינטיגען דור. פרעמד.

געוועזן אַ צייט, ווען דאָס „ליבעראַלע יודענ-טום" האָט געשפּילט אַ זעהר גרויסע ראָל אין יו-דישען לעבען און האָט זיך אין יענער צייט טרוי-עריג בעריהמט געמאַכט דורך דעם קאַמף וואָס ער האָט געפיהרט געגען דעם ציוניזם.

דאָס „ליבעראַלע יודענטום" האָט גענומען זיין אָנהויב אין דער צווייטער העלפט פון פאָרי-גען יאָהרהונדערט. דער גייסטיגער בעגרינדער און פילאָזאָף פון „ליבעראַלען יודענטום" איז געוועזן הערמאַן קאָהען וועמענס צעהנטען יאָהרצייט די „ליבעראַלע יודען" האָבען ערשט נישט לאַנג גע-פייערט. דאָס „ליבעראַלע יודענטום" האָט זיך אָנ-געהויבען קודם כל אַלס „רעליגיעזע" בעוועגונג. די בעגרינדער פון דער בעוועגונג זענען געוועזן הויפּטזעכליך מענשען פון די רייכערע משכילי'שע ספערען, פאַר וועלכע די יודישע רעליגיע אין דער פאָרם, ווי מיר האָבען זי, ביי אונז אין מזרח-אייראָפּא האָט אָנגעהויבען צו ווערען אונבע-קוועם. זיי האָבען געוואָלט צופאַסען די רעליגיע צו דעם מאָדערנעם לעבען אין מערב-אייראָפּא און אראָבוואַרפען פון זיך אַלץ, וואָס האָט געמאַכט אונטערשיידען דעם יוד פון דער אַרומיגער וועלט. איז דאָך געווען דער אידעאַל פון דער דאַמאָלס-דיגער וועלט זיך וואָס גיכער און פולשטענדיגער צו אַסימילירען מיט די פעלקער צווישען וועלכע די יודען לעבען. דער ערשטער אויפטו איז געוועזן וואָס מען האָט איינגעפיהרט אַ „געבעט - בוך" (סידור) אין דער לאַנדעס-שפּראַך און מען האָט פון דאָרט אַרויסגעוואָרפען אַלע פסוקים, וואָס האָ-בען אַ שייכות צו „ציון" מען האָט אויסגעבויט טעמפּלען, וואָס זעהען אויס ענליך צו קלויסטערס

אין מען האָט אין זיי איינגעפיהרט „אָרגלען" און כאָר-געזאַנג.

די פילאָזאָפען פון דער בעוועגונג ווי הער-מאַן קאָהען און אַנדערע האָבען געפּרובט געבען דער בעוועגונג אַ ווידעראַלאָגישען הינטערגרונד און מען האָט אַרויסגעלאָזען די פּאַראָל וועגען דער „מיסיע פון די יודען צווישען די פעלקער". גאַנצע ביכער זענען אָנגעשריבען געוואָרען אויף דער טעמע, אַז די יודען דאַרפען זיך צוזאַמען מי-שען מיט די פעלקער, צווישען וועלכע זיי לעבען און דאַדורך וועלען זיי אויספיהרען אַ גרויסע משיחישע מיסיע, הויבענדיג דעם אַלגעמיינעם קולטורשטאַנד אויף דער וועלט.

צו דער בעוועגונג האָט זיך באַלד אויך אָנגע-שלאָסען קלאָד מאָנטעפיאָרע, וועלכער האָט ערשט נישט לאַנג געפייערט זיין 70-יאָהריגען געבורטס-טאָג און שטעהט נאָך היינט אָן דער שפּיץ פון דער בעוועגונג.

ווען עס איז ענטשטאַנען די ציוניסטישע בע-וועגונג, דאַן זענען די ליבעראַלע יודען געוועזן די גרעסטע געגנער, מוזט וועלכע דר. הערצל האָט גע-מוזט פיהרען אַ פערביטערטען קאַמף. מיט דעם וואַקסען פון דער נאַציאָנאַלער בעוועגונג צווישען די יודען האָבען די „ליבעראַלען" אַלע מאָל מעהר פערלויהרען זייער השפעה און היינט זענען זיי נישט מעהר, ווי אַ גרופּע פון האַלב אַסימילירטע יודישע רייכע פאַמיליעס, וואָס האָבען זיך אין די פערשי-דענע מערב-אייראָפּעאישע לענדער זייערע אָנהענ-גער.

אין די לעצטע יאָהרען האָט דאָס „ליבעראַלע יודענטום" געענדערט אפילו די בעציהונג צום ציוניזם און פון דער געגנערשאַפט איז מען איבער-געגאַנגען צו „נייטראַליטעט". עס געפינען זיך אפילו היינט צווישען די ליבעראַלע יודען אליין ציוניסטען, וועלכע ווילען שאַפען אַ סינטעז צווישען זייער ציוניזם און דעם ליבעראַלען יודענטום, אָבער די צאָהל פון די דאָזיגע איז אַ פערשווינדענד קליינע.

אויב די עפענטלכקייט ווייזט נאָך היינט אַרויס אַ געוויסען אינטערעס צו דער איצטיגער וועלט קאָנפערענץ, דאַן איז עס נאָר אַ דאַנק די פּערזענליכקייטען, וואָס נעהמען אנטייל אין דער קאָנפערענץ און רעפּרעזענטירען אויסער זייערע נאָהנטסטע — מעהר קיינעם נישט.

אכטונג, לעטניקעס וווישניאַווא-גוראַ און קראַשעוו!

— דעם —

„נייעס פאָלקסבלאַט"

בעקומט איהר יעדען פריהמאָרגען פון 8 אַ זייגער אין דער ווילע בענדיטאָוויטש נעבען יאַניצקי פעלדשער ביים צייטונגס-פערקויפער ט. יאַמניק. אין טראָג אויך אָפּ אַ היים.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רע-דאַקציע פון „נייעס פאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווע-רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופּאָן.**
> יורידישע אָפּטיילונג
> פון „נייעס פאָלקסבלאַט".
>
> גיט רעכט צו קריגען אַן ענטפער אויף אַ יורידישע עצה. דאַרף צוגעשיקט ווערען אין דער רעדאַקציע ביז [illegible] פון [illegible], און [illegible] פון [illegible], [illegible] [illegible] נישט [illegible].
>
> גילטיג דעם 23-טען אויגוסט 1928

7984. אַ סובלאָקאַטאָר פון פּושעיאַזד.

כל זמן דער לאָקאַטאָר וואוינט אין דער דירה האָט דער הויזווירט נישט קיין רעכט בלויז געגען אייך צו פערפיהרען אַן עקסמיסיע-פּראָצעס.

דעסגלייכען איז דער עקסמיסיע-אורטייל לגבי אייך נישט חל, אויב דער הויזווירט האָט אייך אייך נישט מיטגערופען אין געריכט.

7985. Sz. L.

די וועקסלען, וועלכע זענען געווען צאָהלבאַר דעם 16 מאַי 1914 זענען שוין איצט פערעלטערט.

1986. אַ 1907-ער פון שייבלער'ס ראַיאָן.

די מיליטער-פליכטיגע פּערזאָנען, וועלכע זע-נען קוואַליפיצירט געוואָרען צו דער קאַטעגאָריע „צע" ווערען אויף מיליטערישע איבונגען נישט גערופען.

7987. A. S.

7988. פּיעטאַטקע.

7989. אַ נעטרייער לעזער פון יעראָזאָלימסקע.

7990. ג—נק.

7991. משה גאַטעסגעזאַדע.

7992. אַ לעזער פון כוינע.

ווענען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פער-שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגלין פון 3—4 מיטערנעכטנרים די צייטונג.

7993. C. B.

הגם אויף אַזאַ פערברעכען איז די לעצטע אַמנעסטיע נישט חל, פונדעסטוועגען אויב דער-זעלבער פּערזאָן איז שוין אָפּגעקומען צוויי דריטעל פון דער שטראָף, קאָן ער בעפרייט ווערען אויפ'ן סמך פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט פון 19 יאַנואַר 1927. די בקשה דאַרפט דערלאַנגט ווערען צו דער טורמע-פערוואַלטונג אָדער פּראָקו-ראַטור-אַמט ביים קרייז-געריכט.

7994. אַ שט. לעזער פון נ. ציגעל גאַס.

וואַהרשיינליך זענען די 8 זל. עקזעקוציע-קאָסטען פאַר'ן קאָמאָרניק געוויס איז נישט אין אָרדנונג, וואָס די קראַנקען-קאַסע האָט אויפ'ן סמך פון אַ. ג. עקזעקוציע-קלאַוזעל אויפגעמאָהנט ביי אייך דעם חוב און פערשאַפט אייך אַזוי אַרום אומ-זיסטע געריכטס- און עקזעקוציע-קאָסטען, נישט מאָהנענדיג אייך פריהער דעם חוב.

אויב ס'איז אַזוי אמת, ווי איהר שטעלט די זאַך פאָר, מאָהנט צוריק ביי דער קראַנקען-קאַסע די אויסגעבראַכטע קאָסטען.

7995. אַ שטענדיגער לעזער פון שענקעוויטשאַ

אַ קאָנטראַקט אויף אַ געשעפט אָדער גרעסערן וואוינונגס-לאָקאַל איז טאַקע גילטיג, אָבער נאָר אין פּרט פון דער סומע און אופן פון צאָהלען, אָבער בשום אופן נישט בנוגע דער פליכט אין אַ בעשטימטען טערמין זיך אַרויסצוציהען.

7996. שאַטאַן.

די שטראָף פאַר שטעמפּעל-שטייער אונטער-ליגט נישט דער אַמנעסטיע.

7997. אַ לעזער פון נאַרוטאָוויטשאַ 31.

אַ וואוינונג קאָן מען דינגען אויך אָהן אַ שריפטליכען קאָנטראַקט און ממילא זענען די אָפּ-גערעדטע בעדינגונגען, קוים קענט איהר זיי בע-שטעטיגען דורך עדות אויך גילטיג.

7998. י. ג.

מיר האָבען נישט קיין אַהנונג פון אַזאַ פער-אָרדנונג, אַז די אַלע, וועלכע האָבען אין שייכות מיט'ן אויסבעהאַלטען זיך פון מיליטער-דינסט פער-לוירען די פּוילישע בירגערשאַפט זאָלען איצט אויפ'ן סמך פון דער אַמנעסטיע די פערלוירענע בירגער-שאַפט אויטאָמאַטיש צוריקבעקומען. געוויס קאָנען די זעלבע פּערזאָנען צוריק בעקומען די פּוילישע בירגערשאַפט אָבער נאָר לויט די אַלגעמיינע כללים פּינקט אַזוי, ווי יעדער פרעמד-מלוכה'שער אָדער שטאַטלאָזער בירגער.

7999. אַ שטענדיגער לעזער פון סקלאַדאָווע.

נישט ריכטיג איז, אַז אַ שטאַטלאָזער איז בעפרייט פון אַלגעמיינעם מיליטער-פליכט.

אמת איז נאָר, אַז פרעמד-מלוכה'שע בירגער זענען בעפרייט פון מיליטער-דינסט. שטאַטלאָזע דאַגעגען בנוגע מיליטער-דינסט זענען אונטערגע-וואָרפען די זעלבע כללים, וואָס פּוילישע בירגער.

נישט ריכטיג איז אויך, אַז דורך דינען אין פּוילישען מיליטער ווערען שטאַטלאָזע אויטאָמאַטיש פּוילישע בירגער.

אמת איז נאָר, אַז דינענדיג מינדעסטענס 5 חדשים אין פּוילישען מיליטער האָבען שוין די שטאַטלאָזע רעפלעקטאַנטען גינסטיגע אומשטענדען צו בעקומען די פּוילישע בירגערשאַפט.

אין לובלין האָט ער זיך קיין זיווג נישט געקאָנט געפינען.

ווי אַזוי אַ רייכער לובלי-ער אַלמן האָט זיך גענומען אַ וואַרשאָווער קאָקעטקע און דעם ביטערן פּסק וואָס ער האָט דערביי געפּאַקט.

אין לובלין דערצעהלט מען וועגען איינעם, וואָס האָט בחורוייז גענומען אַ כלה אַזאַ מיידעל ווי זיינע עלטערן האָבען געוואָלט, פון אַ פיינע שטוב מיט אַ בעשיירענעם נדן. דאָס מזל האָט איהם געדינט, געעפענט זיך אַ געשעפט און ס'איז אַוועק רוקא נישט שלעכט, 20 יאָהר האָט ער געלעבט מיט זיין פרוי ווי אַ גליקליך פּאָרל: ער האָט פעראייבריגט געלד און 4 קינדערלעך, האָט אָבער דער גורל געוואָלט אַנדערש; די פרוי איז איהם קראַנק געוואָרען און געשטאָרבען.

צוויי יאָהר איז ער געזעסען אָהן אַ ווייב? קרובים האָבען איהם אפילו גערעדט פערשידענע שידוכים, געגעבען איהם צו פערשטעהן, אַז ער טאָר נישט קוקען אויף קיין נדן, ער איז גענוג רייך, הערפאַר מוז ער אָבער אין זין האָבען, אַז זיין צווייטע פרוי זאָל זיין אַ ערנסט און איידעל מענש, זי זאָל נישט האָבען די „מעלות" פון אַ שטיף-מוטער פאַר זיינע צוויי קינדער, זי זאָל נישט קיין חל מאַכען פון זיין פערמעגען. איז מען ראַך אָבער אַ לעבעדיגע-מענש, אַ פאַנטאַ-שויז, זענען איהם די „ערנסטע" לובלינער פריילינס און ווייבלעך רוקא נישט געפעלען און ער האָט אָנגעהויבען זוכען, אַזאַ איינע, וואָס זאָל איהם „נעה-מען" — מעג זיין אָהן נדן.

האָט ער אָבער בשום אופן זיך נישט געקאָנט געפונען קיין פּאַסענדע קאַנדידאַטין אין לובלין און, זייענדיג אין וואַרשאָ, נאָך סחורה, איז איהם געפאַלען אין אויג אַ שטיקעל לעבעדיגע סחורה, אַ עכטע וואַרשאָווער קאָקעטע. איין מאָל איז ער מיט איהר געווען אין אַ וואַרשאָווער טעאַטער, אויף אַ דיסקרעטע איינלאַדונג איז זי אויך געקומען קיין לובלין און זיך בעקאָנט נענויער מיט זיין מצב, שטוב, פערמעגען און קינדער. זי האָט איהם פער-זיכערט, דאָס הגם זי האָט זיך קיינמאָל נישט פאָר-געשטעלט חתונה צו האָבען פאַר אַ אַלמן מיט קינדער, דאָך בעשטעהט זי מיט איהם חתונה צו האָבען ווייל זי זעהט און איהם אַ סאָלידען איידעלען מענש און איידעלקייט איז ביי איהר מעהר ווערט ווי געלד. צו די בחורים האָט זי קיין צוטרוי נישט, ווייל זיי זענען לייכטזיניג און פאַלש.

ער האָט זיך רעצידירט. שבועות איז ער געוועזן אין וואַרשאָ און געשטעלט אַ חופּה. קיין פאָטער האָט זי נישט געהאַט, אַלעמאָל האָט איהם אונ-זער לובלינער יונגערמאַן נישט געזעהן פאַר די אויגען, דערפאַר אָבער האָט ער יאָ געזעהן איהר פעטער, אַ זעהר ליבער און סימפּאַטישער מענש, ער האָט דאָס טאַקע די כלה זיינע געהאַלטען ביי זיך אין שטוב, נאָר שטאַרק פאַר איהר געד-וואָרגט, בעסער ווי אַ אייגענער פאָטער.

אויף צומאָרגענס נאָך דער חופּה האָבען זיך אפילו ביי אונזער לובלינער ערוועקט פערשידענע ספיקות וועגען זיין ווייבעל. אָבער זי האָט איהם אַלץ אויפגעקלערט און ער האָט איהר מוחל גע-ווען. איז מען דאָך עפּעס מענשען פון 20-טען יאָהר הונדערט. נאָך שבועות האָט ער אָנגעהויבען, וואָרגען, אַז זיין ווייבעל זאָל פאָהרען זיך אָפּרוהען, איהר ווילען איז געווען זאַקאָפּאַנע און ער האָט דערויף מסכים געווען, ווייל אין זאַקאָפּאַנע וועט אויך פערברענגען איהר פעטער און ער וועט אויף איהר אַכטונג געבען.

אויסגעפּוצט זיך אין אַלדאָס גוטס; די שענ-סטע קאָסטיומען. דאָס ביסעל צירונג פון זיין ערשטע ווייב מיט אַ נייע ביסעל צירונג אַלס צו-לאַג און מיט עטליכע טויזענט זלאָטים אין קע-שענע איז זי אַוועקגעפאָהרען קיין זאַקאָפּאַנע צום פעטער. פון וועג האָט זי איהם טעלעגראַפירט, אַז מען האָט איהר בע'גנב'עט דאָס צירונג מיט'ן געלד, אַז זי איז שרעקליך פערצווייפעלט, גרייט זיך דאָס לעבען צונעהמען. נו, ווי קאָן מען אַ יונג, שעהן ווייבעל לאָזען אַזוי פערצווייפעלט, איז ער שנעל צו איהר אַריינגעפאָהרען, איבערגעלאָזט נייע עטליכע טויזענט זלאָטים און כדי אָפּצווישען איהרע טרעהרען — איינגעקויפט אַ נייע ביסעל צירונג.

אין צוויי וואָכען אַרום האָט ער דערהאַל-טען אַ טעלעגראַמע פון צאָפּאָט, אַז דאָרט איז מיט זיין ווייבעל אַ אומגליק געשעהן. פון וואַנען קומט זי קיין צאָפּאָט? איז ער מיט'ן ערשטען שנעלצוג אַוועקגעפאָהרען קיין צאָפּאָט, דאָרט האָט איהם דאָס ווייבעל אונטער אַ קאָמפּאַנימענט פון טרעהרען און ספּאַזמען דערצייהלט, אַז אויפ'ן פער-לאַנג פון פעטער איז זי מיט איהם מיטגעפאָהרען קיין צאָפּאָט, דאָרט האָט ער זיך נעלאָזט פערגאַ-רען פון עפּעס אַ אַפערסיסט און ער האָט אין דער רולעטקע פערשפּילט זייגע 5 טויזענט דאָלאַר און כדי זיך צו ראַטעווען האָט זי איהם געבאָרגט איהרע 5 טויזענט זלאָטים, אַיך דאָס האָט ער פערשפּילט און זי, אויס רחמנות צו דעם נויטען אין איי-רעלען פעטער, וועמען זי איז אַזוי פיל דאַנק שול-דיג, האָט זי איהם געבאָרגט איהר צירונג צו פער-זעצען, אויך דאָס צירונג האָט ער פערשפּילט און יעצט זענען זיי ביידע זעהר און זעהר פערצווייפעלט, זי האָט נאָר מורא, אַז דער פעטער זאָל זיך נישט דאָס לעבען נעמען, זי בעט איהם הערי-בער ער זאָל רחמנות האָבען אויף צוויי נפשות און אָבראַטעווען דעם פעטער מיט 3 טויזענט דאָ-לאַר, וואָס ער וועט עס בעקומען צוריק ווי נאָר דער פעטער וועט צוריקפאָהרען קיין וואַרשאָ.

די געשיכטע איז דעם לובלינער סוחר נישט געפעלען. קיין געלד האָט ער דערווייל נישט גע-געבען און מאַכענדיג אַ חקירה ודרישה איז ער דערגאַנגען, אַז די גנבים אויף דער באַהן, „רו-לעטקע און דער פעטער" איז נישט עמיץ אַנדערש ווי זיין ווייבעלס אַ „געליבטער", מיט איהם לעבט זי שוין עטליכע יאָהר און ביידע צוזאַמען האָבען אויף זייער געוויסען שוין נישט איין אַפערעלע, איהר ספּעציאַליטעט איז אַנצוציהען עלטערע סוחרים מיט וועלכער זי פערפיהרט ליבעס אָדער שטעלט נאָר אַ חופּה.

אונזער לובלינער אַלטער אַלמן מיט'ן יונגען חשק איז שנעל אָפּגעפאָהרען אַ היים. בעמיהט זיך די זאַך צו האַלטען ווי מעגליכסט בסוד און פיהרט אונטערהאַנדלונגען מיט'ן „פעטער" וועגען אַ גט.

ביידע צדדים זענען מסכים אויף אַ גט. עס האַנדעלט זיך נאָר וועגען דער הויך פון דער ענט-שעדיגונגס-סומע, וואָס די וואַרשאָווערין זאָל בעקומען פאַר איהר צובראָכען האַרץ.

—:0:—

בערימטער מאָלער נעמט זיך דאָס לעבן,
ווייל קריטיקער גלויבן נישט אין זיין מאָדערנע קונסט-

אין די אַריסטאָקראַטישע קרייזען פון לאָנדאָן קאָכט זיך איצט מיט אַ סענסאַציע וואָס איז פאַרבונדען מיט דעם טויט פון דעם בעריהמטען מאָהלער פון דער קעניגליכער אַקאַדעמיע טשאַס. סימס. עס איז נעמליך בעקאַנט געוואָרען, אַז דער גרויסער מאָהלער, וועלכער איז דערטרונקען געוואָרען מיט אַ צייט צוריק איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד אַריינוואַרפענדיג זיך אין וואַסער. די סענסאַציע איז פאַרבונדען מיט דער אורזאַכע וואָס האָט געפיהרט צום זעלבסטמאָרד פון דעם בעריהמטען קינסטלער.

מר. סימס איז געווען פערעכענט אַלס איינער פון די אַנערקענסטע מאַלער אין דער וועלט. ער איז געוועזען איינער פון די אָנגעזעהנסטע מיטגלידער פון דער קענגליכער קונסט אַקאַדעמיע פון ענגלאַנד. מר. סימס'ס בילדער זענען שטענדיג בעוואונדערט געוואָרען פון אַלע מבינים און די קונסט קריטיקער האָבען נישט געפונען גענוג לויב־געזאַנגען פאַר זיין אַרבייט.

איז מר. סימס איינגעלאַדען געוואָרען אין באַקינגהעם פאַלאַץ, צו מאָהלען אַ בילד פון דעם קעניג דזשאָרדזש. דאָס איז אַן עהרע צו וועלכער פיל קינסטלער איבער דער גאַנצער וועלט שטרעבען, אָבער נישט אַלע קענען דאָס דערגרייכען. פאַר סימס'ן איז דאָס אָבער געווען דער אָנפאַנג פון זיין אונטערגאַנג און דאָ סהאָט ענדליך געפיהרט צו זיין זעלבסטמאָרד.

מר. סימס איז די לעצטע צייט היינגעריקען געוואָרען פון אַ שטרעבונג צו מאָהלען פוטוריסטישע בילדער, בילדער פון מענשען און זאַכען נישט ווי זיי זענען אין דער אמת'ן, נאָר ווי זיי וועלען זיין, אָדער ווי מען וועט זיי בעגרייפען אין דער צוקונפט. און די ערשטע פּראָבע פאַר זיין נייער סאָרט קונסט האָט ער בעשלאָסען צו מאַכען טאַקע מיט דעם בילד פון קעניג דזשאָרדזש. האָט ער אויסגעמאָהלען דעם קעניג מיט אַ פרומען צוצויגענעם פנים, מיט דינע הענטלעך און מיט פיס וועלכע קוקען אויס ווי שפינדלעך, ווען דאָס בילד איז פערטיג געוואָרען האָט מען עס גלייך אַריינגעבראַכט אין דער קונסט־אַקאַדעמיע. די ערשטע פאָר טעג איז אַלעם צוגעגאַנגען רוהיג. קונסט מבינים און קריטיקער זענען אָפּגעשטאַנען גאַנצע טעג אַרום דער בילד און האָבען שטודירט יעדען שטריך. איינגע האָבען געלאַכט אין די הויפענס פון דער קאַריקאַטור וואָס איז אַרויסגעקומען פון דעם קעניג. אַנדערע האָבען ערנסט שטודירט דע ספּאָרטרעט, ווי זיי זענען געוואוינט צו שטודירען אַלע אַנדערע קונסט־בילדער זיינע, עפענטליך אָבער אַרויסקומען מיט אַ קריטיק האָבען די קריטיקער נישט געוואַגט, ווייל זיי האָבען נישט פערשטאַנען די בעדייטונג פון דעם בילד. ענדליך האָט אָבער איין קריטיקער פון אַן אומבעדייטענדער צייטונג זיך אָנגענומען מיט מוטה און איז אַרויסגעקומען מיט אַ שאַרפער קריטיק, אַרונטעררייסענדיג סימס'ן פאַר דעם זינלאָזען בילד. דאָס איז געווען אַ מין סיגנאַל פאַר די אַנדערע קריטיקער אָנצופאַנגען אַ מלחמה נעגען דעם בעריהמטען מאָהלער, פאַר פערשווענדען זיין טאַלאַנט אויף זינלאָזע בילדער.

דערווייל האָט סימס פערענדיגט נאָך פוטוריסטישע בילדער, און אויך די זענען אַרונטערגעריסען געוואָרען פון די וויכטיגסטע קריטיקער. סימס האָט זיך דאָס שטאַרק גענומען צום האַרצען. ער איז גלייך אַוועקגעפאָהרען פון לאָנדאָן, אין סקאָטלאַנד, און דאָרט האָט ער געמאַכט אַ סוף צו זיין לעבען, אַריינוואַרפענדיג זיך פון אַ שיפעל אין טייך, בשעת קיינער איז נישט געווען דערביי, און ער איז דערטרונקען געוואָרען.

דעם קעניג'ס בילד האָט מען אויף אַנ'אָרדער פון פאַלאַץ גלייך צוריקגעצויגען פון דער אַקאַדעמיע, אָבער צווישען די קונסט־מבינים האַלט מען נאָך איין דיסקוטירען, וואָס סימס האָט געוואָלט אַרויסברענגען מיט דער קאַריקאַטור פון קעניג און מיט זיינע פוטוריסטישע בילדער בכלל.

Dr. med. A. Uryson
קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-85
איז צוריקגעקומען.
נעמט אָן פון 3 ביז 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

אין משך פון ראש־חודש אלול
ווערען אויסגעפיהרט וואונט־קאַרטען מיט פאָטאָגראַפיעס ווי אויך אַלערליי אויפנאַהמען פון מצבות, דענקמאַלען אויפ'ן בית־החיים צו ביליגע פרייזען דורך דעם ב. וואוסטען קינסטלערישען
פאָטאָ־אַטעליער „PARISIEN" 69 בושעווינער 69
רעעל, שנעל, ביליג. צופאָהר מיט ט אַמוואַי 1.

וואַנדערוועלדע וועגן פאַלעסטינע.

(ענדע פון 3־טען זייט)

יודישע עמיגראַציע אין אַרגענטינע, אין בראַזיל און אין קענעדע קען זיין נוצליך און איז נויטווענדיג צוליב דעם פערבאָט אויף אימיגראַציע אין די פעראייניגטע שטאַטען.

נאָר אויב מען זאָל ווידער די פראַגע בעטראַכטען ווי די ציוניסטען בעטראַכטען זי, פון שטאַנדפונקט פון צוריקקעהרען זיך צום באָדען, וועט דער אויספיהר אינגאַנצען זיין אַנ'אַנדערער.

עס זענען דאָ דריי און דרייסיג טויזענט יודען אין די פראָווינצען פון אַנטר־ריאָ, סאַנטא פע, בוענאָס איירעס און פון פּאַמפּאַ. איינגע זענען ערד־אַרבייטער, אַנדערע זענען בעל־מלאכות, אַרבייטער און סוחרים. די מעהרסטע פון זיי זענען פערמעגליך. דער צופלוס פון דער יודישער בעפעלקערונג האָט אַרויסגערופען העכערע פרייזען אויפ'ן באָדען.

אָבער מיט זעלטענע אויסנאַמען זענען די קאָלאָניסטען פון דער „יקא"נאָך ביז היינט נישט די אייגענטימער פון זייער חלק ערד, וואָס זיי פערנעהמען. זיי וועלען דאָס זיין ערשט אין דרייסיג יאָהר אַרום, ווען זיי וועלען אָפּצאָהלען די גאַנצע סומע לויט'ן קאָנטראַקט. אָבער דער פרייז אויפ'ן באָדען איז אַזוי געשטיגען, אַז זיי האָבען בלויז איין געדאַנק: צו בעצאָהלען דער יק"א גלייך אויף אַמאָל, פערקויפען די ערד מיט גרויס פּראָפיט און אַליין אַוועק אין שטאָט צו פערנעהמען זיך מיט אינדוסטריע אָדער מיט האַנדעל.

פון שטאַנדפונקט פון די פּריאינטערעסירטע, קען אפשר אַ.אַ יודישע קאָלאָניזאַציע ברענגען גוטע רעזולטאַטען, כאָטש זי גיט אַ מעגליכקייט פאַר שפּעקולאַציע. אָבער פון ציוניסטישען שטאַנדפונקט מיינט אַ.אַ מין קאָלאָניזאַציע בלויז איבערגערוקט עטליכע טויזענט יודען פון איין פונקט פון גלות אויף אַ צווייטען פונקט פון גלות.

אויף די יק"א קאָלאָניעס אין פאַלעסטינע קוקען שוין די ציוניסטען גאַנץ אַנדערש. זיי האַלטען, אַז די יק"א־קאָלאָניעס פערגרעסערען די יודישע בעפעלקערונג אין פאַלעסטינע. און לויט דער צייט זענען טאַקע די יק"א־קאָלאָניעס עלטער, און זייער בעפעלקערונג איז גרעסער איידער אין די ציוניסטישע קאָלאָניעס. אין אָנהויב האָבען זיי שרעקליך געליטען, נאָר אַ דאַנק דער גרויסער הילף פון באַראָן ראָטשילד האָבען די מעהרסטע פון זיי זיך דערשלאָגען סוף כל סוף צו אַנ'ערפאָלג.

מעהר נישט, דער פּרינציפּ פון פּריוואַט איי־גענטום וואָס איז דער פונדאַמענט פון זייערע קאָלאָניעס, האָט געבראַכט צו די זעלבע רעזולטאַטען ווי אומעטום. פון דער מינוט אָן ווען די קאָלאָניסטען האָבען דערגרייכט אַ געוויסען מאַטעריעלען ערפאָלג, האָבען די יודישע קאָלאָניסטען, פונקט ווי זייערע שכנים די דייטשען, אויפגעהערט אַליין צו בעאַרבייטען די ערד. אַנשטאָט אַליין צו אַקערען די ערד, זענען זיי געוואָרען פּלאַנטאַטאָרען, וואָס מאַכען אַנדערע צו אַרבייטען. זיי בענוצען זיך מיט דער אַרבייט פון אַראַבער, וואָס שטעלען זיך צופרידען מיט נישטיגע שכירות, און אַליין פערנעהמען זיי זיך בלויז מיט אויפפּאַסען און פערוואַלטען.

פיל פון זיי, בעזונדערס פון צווייטען דור, כאַפּען זיך אָן אָן דער ערשטער בעסטער געלעגענהייט, כדי צו ווערען סוחרים אָדער פּראָפעסיאָנאַלען.

כדי צו ווירקען געגען אַזאַ שעדליכער שטרעבונג, זענען עס נעגרינדעט געוואָרען די ציוניסטישע קאָלאָניעס: צוערשט די קבוצות, וואָס זענען קאָמוניסטישע קאָלאָניעס, און דערנאָך דער טיפּ קאָלאָניעס פון מושב עברים, וואו מען רעכענט זיך מעהר מיט די אינטערעסען פון איינצעלנעם ווי אין די קבוצות. אָבער סיי אין דער קבוצה, סיי אין מושב זענען די גרונד־פּרינציפּען איינגע און דיזעלבע: דער באָדען געהערט צו אַלעמען. לוין־אַרבייט איז פערבאָטען. עס ווערט פּראַקטיצירט קאָאָפּעראַטיווע הילף. דאָס זענען די מיטלען. דער ציל איז: צו שאַפען אויף אַ פרייער ערד אַ פרייע קאָלאָניע, וואו עס זאָלען נישט זיין נישט קיין עקספּלואַטירטע און נישט קיין עקספּלואַטאַטאָרס, נישט קיין באָסעס און נישט קיין געדונגענע אַרבייטער, נאָר בלויז אַרבייטער וואָס בעקומען דעם גאַנצען ווערט פון זייער אַרבייט, אַ חוץ, פערשטעהט זיך, דעם טייל וואָס געהט פאַר די אינטערעסען פון כלל. איינגע טענה'ן, אַז אַזעלכע קאָאָפּעראַטיווע קאָלאָניעס אָדער קאָמוניסטישע קאָלאָניעס, האָבען קיין שום בעדייטונג נישט אַנטקעגען די אַראַבישע ערד־אייגענטימער, אָדער אַנטקעגען די אַראַבישע ציעס פון די ראָטשילד־קאָלאָניעס, וואו עס ווערט בענוצט געדונגענע אַרבייט. אָבער די ציוניסטען קאָנען זיי ענטפערען מיט רעכט:

„שוין באַלד אַ גאַנצער יאָהרהונדערט ווי מען האָט דאָס איינענע נעזאָגט וועגען דער קליינער פינסטערער קרעמעל אין ריו־דע־נראַפּאַ, וואָס די ערשטע פּיאָנערען קאָאָפּעראַטאָרס האָבען געעפענט. און פונדעסטוועגען איז קאָאָפּעראַציע היינט צו טאָג אויפ'ן וועג איינצונעהמען די וועלט, ווייל זי איז נעגרינדעט אויף אַ פּרינציפּ, וואָס שטעהט מאָראַליש פיל העכער איידער דער פּראָפיט פון קאַפּיטאַליסט. אונזערע פּיאָנערען, פּיאָנערען פון פרייער אַרבייט, זענען טאַקע מעהר נישט ווי אַ הייפעל אין דער ריזיגער מאַסע, וואָס לעבען לויט'ן קאַפּיטאַליסטישען נעבאָט. אָבער דער דאָזיגער הייפעל פערקערפּערט אין זיך אַ העכערע מאָראַל, אַ מעהר גערעכטען פּרינציפּ, אַ העכערען אידעאַל, און דערפאַר נעהערט צו זיי די צוקונפט".

(„פאָרווערטס")

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקעהרט
– און איבערגעצויגען אויף –
צעגעלניאַנא 25, טעל. 26-87
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8-10 פריה, 12-2 נ.מ. און פון 4-8 אָוו.

פערקויפט צום טייוועל.

17) (ראָמאַן).

קאַפּיטעל פינף.

מאַרטען איז אָנגעקומען אין אויספאָרשונגס־אַמט זייגער האַלב צעהן אינדערפריה מיט אַ גאַנצען פּאַק וויכטיגע ידיעות. לויט זיין פּשוט'ען, בעשיידענעם אויסזעהן, האָט מען זיך נישט געקאָנט פאָרשטעלען ס'אַרא פערשידענאַרטיגע פונקציעס ער פיהרט אויס ביים דעם אַגענט קליין.

נאָכ'ן וויזיט אין דער וואוינונג פון דער דערמאָרדעטער פרוי ווייס, האָט קליין בעוויזען צו כאַפּען אַ דרימעל, און ווען דער וועקזייגער האָט אָנגעהויבען צו קלינגען, האָט ער גענומען אַ וואַנע, אָפּגעגעסען פריהשטיק, און איז אַוועק אין זיין אַרבייטס־קאַבינעט.

דער דאָזיגער צימער איז לחלוטין נישט געווען ענהליך צו די צימערן פון זיינע חברים אין אויספאָרשונגס־אַמט. פון די אַזוי גערופענע אַמטליך־ביוראָקראַטישע געגענשטאַנדען איז דאָ קיין סימן נישט געווען. זייער אָרט האָבען פערנומען מעבעל־זאַכען, וואָס זענען נויטיג יעדען איבערצייגטען פרייען בחור פון אַ יאָהר פערציג: בעקוועמסטע שטולען, אַ ווייכע, ברייטע סאָפע, עטליכע גוטע קינסטלערישע בילדער, אַ גרויסער ביכער־שראַנק, און אויך די פּאָליצעס פערשידענע בראָנזענע און פּאָרצעלייענע צאַצקעס.

קליין גופא איז אַבסאָלוט נישט ענהליך געווען אויף זיינע קאָלעגען.

זיינע לייטער און חברים האָבען נישט שטאַרק הנאה געהאַט פון זיין אייגענאַרטיגען כאַראַקטער, און געדולדיגט האָט מען איהם נאָר דערפאַר, ווייל אָפט פלעגען איהם געלונגען זאַכען, וואָס זיי אַליין פלעגען זיי נישט קענען לעזען.

די לייטער פון אויספאָרשונגס אַמט, פאַר די אויגען פון וועלכע ער פלעגט זיך נישט אויסבעהאַלטען מיט זיין פעראַכטונג צו די פּאָליצייאישע פאָרשריפטען און כללים, האָבען זיך בעצויגען צו איהם מיט אַנ'אייפעריגען פעראַכט געמישט מיט דרך ארץ.

ער פלעגט כמעט קיינמאָל נישט אַריינקוקען אין בעפעהלען און אָפיציעלע ראַפּאָרטען, ער האָט נישט איבעריג געהאַלטען פון ספּאָרט, און אָהן אַ בעזונדערער פערליבטקייט בעצויגען זיך צו דער בעשעפטיגונג, מיט וועלכער ער האָט זיך שוין פערנומען עטליכע יאָהר.

מאַרטען איז אַריינגעקומען מיט אַ נאָטיץ־ביכעל אין האַנד, און געטראָפען קליין'ען אין אַ פאָטעל ביים קאַמין.

– זעצט זיך מאַרטען. איהר האָט זיך דערוואוסט עפּיס נייעס?

– יאָ, הער! צוויי־דריי טשיקאַווע זאַכען. קודם כל, דער אָנאָנס. מ'האָט איהם צוגעשיקט אין דער „גאַזעטא וואַרשאַווסקא" דורך דער פּאָסט. אין דעם בריף איז אָנגעגעבען געוואָרען דער פאַלשער אַדרעס פון אַ געוויסען אַרנאָ שוואַרץ!

– נו?

– דער דירעקטאָר פון דער באַנק האָט מיר אָנגעגעבען געוויסע סימנים פון דעם פּערזאָן, שוואַרצ'ן, און איך האָב געלאָזט אויסזוכען אינפאָרמאַציעס וועגען איהם אין אונזערע אַרכיוועך.

– דאָס איז אַנ'אומזיסטע טרחא! אין אונזערע אַרכיוועך וועט איהר גאָר נישט געפינען. איך בין איבערצייגט, אַז מיר האָבען נישט צו טון מיט אַ פּראָפעסיאָנעלען פערברעכער, נאָר אַ כיטרער „אַמאַטאָר" האָט געקאָנט צוטראַכטען די גאַנצע ציוויליזאַטאָרישע געשיכטע. איהר האָט זיך נאָך עפּיס דערוואוסט?

– וועגען פאָרמאַנען האָב איך זיך דערוואוסט אַט־וואָס! פאָריגע נאַכט איז ער געוועען אין וואַרשאַ, נאָר אינדערהיים האָט ער נישט גענעכטיגט. ער איז צוריקגעקומען פון אויסלאַנד נאָך האַלבער נאַכט, און אָפּגענומען פון באַגאַזש דאָס רענצעל וואָס ער האָט דאָרט איבערגעלאָזט ביים אַוועקפאָהרען. איצט איז ער אין קאָנסולאַט.

קליין איז אויפגעשטאַנען אַ ביסעל אַ צערודערטער.

– איהר האָט גערעדט מיט איהם?

– ניין, ה' קליין!

– גוט געטון. איך וועל אַליין מיט איהם רעדען. מען גיט אַכטונג אויף איהם?

– יאָ!

קליין האָט אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ, ד.ה. אַז ס'איז רעכט אַזוי. זיין ברייטער סימפּאַטישער פנים האָט זיך פערטונקעלט. די אויגען האָבען זיך פערגאָפט אויפ'ן פייער פון קאַמין.

– טרויעריג! – האָט ער אַרויסגעמורמעלט– עס איז אָבער אַנ'אוממעגליכע זאַך! דער דאָזיגער פאָרמאַן איז דאָך נישט קיין אידיאָט.

קליין האָט געהאַלטען אין איין רויכערן.

זינט מאַרטען איז אַוועק האָט ער אַוועקגעלאָזט מיט'ן רויך אַ גאַנץ פּעקעל רוסישע פּאַפּיראָסען.

אויסגעצויגען בעקוועם אויפ'ן פאָטעל, און נישט אַראָפּלאָזענדיג זיין בליק פון קאַמין, האָט ער געטראַכט:

– „אַ מאָדנע זאַך, וואָס פאָרמאַן האָט גענומען דאָס רענצעל, צוריקקומענדיג פון וועג... אויב ער האָט געדאַרפט האָבען דאָס רענצעל, טאָ פאַרוואָס האָט ער איהם נישט גענומען מיט זיך?.. מ'מוז עס אויפקלעהרען!"

דאָס אָבער, וואָס מינע ווייס האָט איהם איבערגעגעבען, איז פאַר איהם נאָך מעהר רעטעניש: צו וואָס – האָט ער ביי זיך געפרעגט – ווייל מען זי צווינגען גלויבען, אַז זי האָט פערקויפט איהר נשמה צום טייוועל? כדי זי איבערצושרעקען? דאָס איז אַנ'ענין, וואָס לייגט זיך אויפ'ן שכל, אָבער צו וואָס בעדאַרף מען איהר, אייגענטליך, שרעקען? וואָס בעצוועקט מען דערמיט? כדי זי זאָל אונטער דער ווירקונג פון שרעק עפּיס אָפּטון? אויף וויפיל קליין האָט עס אָבער בעוויזען צו זעהן, האָט זי גאָרנישט געקאָנט אויפטון. אבת, איצט, ווען איהר מוהמע איז טויט, ווערט זי אַ רייך מיידעל, און קאָן דיספּאָנירען מיט'ן גרויסען פערמעגען, נאָר ס'איז אַ ספק צי בלויז די געלד־טעמים האָבען געקירעוועט מיט'ן מערדער, וועלכער האָט, נישט פערטראַכטענדיג זיך אַרויסגעוואָרפען פינף טויזענד דאָלער.

– מ'וועט דאַרפען איבערקוקען דער אַלטערס חשבונות – האָט קליין אַ ברום געטון צו זיך.

די געדאַנקען זיינע האָבען זיך ווידער געווענדט אין דער ריכטונג פון דעם יונגענמאַן, האַררי פאַרמאַן.

– סאַרא נוצען האָט איהם געקאָנט ברענגען דער מאָרד? ווען מ'זאָל זיך אפילו משער זיין, אַז ער איז געווען נאַריש, כדי צו בעגעהן אַ פערברעכען מיט אַ כלי, לויט וועלכען מ'קאָן איהם אָהן ספק בעשולדיגען, טאָ וואָס פאַר אַ שכל איז עס געווען צו דערהרג'ענען די מוהמען, איידער ער האָט חתונה געהאַט מיט מינען?

– איידער איך געה בויען פערשידענע סברות, דאַרף מען צונויפזאַמלען, וואָס מעהר מאַטעריאַלען! – האָט קליין בעשלאָסען, אויפהויבענדיג זיך פון אָרט – איך האָף, אַז מאַרטען וועט אַרויסקריגען עפּיס נייעס.

ווידמענדיג אַ צעהן מינוט אויף צוזאַמענשטעלען אַ ראַפּאָרט – לויט זיין מיינונג, אינגאַנצען אַנ'אומנוצליכע אַרבייט–האָט ער גענומען זיין הוט, אַדורכגעקוקט אויף איין פוס עטליכע אַמטליכע בעפעהלען, מיט פעראַכטונג אַ שמייכעל געטון, און איז אַרויס אין דרויסען.

ער האָט צוגערופען אַ טאַקסיבקע און זיך געלאָזט אָפּפיהרען אויפ'ן אָרט פון מאָרד.

(פאָרזעצונג קומט).

קינאָ "ERA" | צו אַלע יודען! | ענדליך איז אונז געלונגען צו בעקומען | ראַדיאָ-טעלעגראַמע! | ענדליך איז אונז געלונגען צו בעקומען | נור איניגע טעג!

פריהער „פּלאַזאַ“ | דעם גרעסטען יודישען פילם, נאָך 10 יאָהר אויפנאַהמען אין ארץ-ישראל און ווערט דעמאָנסטרירט פון היינט, דאנערשטאג ביז דינסטאג, דעם 28 אויגוסט ד. י.

זאַווישאַ 22 (בצלום).

די אויפבויונג פון ארץ=ישראל 1917-27

ערשטער היסטאָרישער ארץ-ישראל-פילם אין 10 אַקטען. די לעצטע פּראָדוקציע פון בן-דוב 1928. די לעצטע ערד=ציטערניש אין ירושלים. פּאַספּאָרטס און הנחה-בילעטען אומגילטיג.

LEKARZ DENTYSTA צאָהן=אַרצט

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 08-31.

צוריקגעקעהרט.

היילט גאַנץ פערגאַכלעסיגטע ציינער און מונד-קראַנקהייטען. צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9—7 אָוונד.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	10—11 3—5 6—7
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 3—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר ווייגבערג	אינג. הערץ, לונגען-קר.	11-1 ½5—7
ד"ר סמאָפעל	רענטגען	10—2 4—6
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-ארצט	3—7
י. ראָזען	צאָהן-ארצט	9—2

צאָהן-מונדהיילונג, בעלייכטונגען, קראָנען, פּאָמבען א. א. וו. בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט

[illegible] פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) [illegible], פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונג [illegible], דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, [illegible] א קורס פאַר שוועסטער. [illegible] נעגען [illegible] (שקאַרלאַטין) און 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

ווזיט אין דער שטאָט.

ערצטליך-קאָסמעטיש. גאַבינעט

ד"ר ס. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונד.

אַ קלאָפּער מיט אַ מאַשינער

ווערען פון זאַפּאַרט געזוכט אין קירזשנער-ווערקשטעל ביי י. שוואַרצמאַן, נאַרוטאָוויטשאַ 42. 251

העגדשקע=שמריקערס

און שמריקערינס ווערען פון זאַפּאַרט געזוכט ביי ערליך אויף צעגעלניאַנע 14. גאַראַנטירט פאַר אַ פעליג יאָהר אַרבייט

א קוואַליפיצירטע

רעפּרעזירקע

צו סוויטערס ווערט געזוכט אויף פּאָמאָרסקע-גאַס 25, 2-טען הויף, 1-טער איינגאַנג, לינקס, 3 שטאָק ביי אייזענשייד

א לערן=

יונגעל

פון אָרענטליכע עלטערן ווערט פון זאַפּאַרט געזוכט אין דער קירזשנער=ווערקשטעל אויף וווסכאָדניאַ 38. 250

טאַטאַזש= און היי=גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד.

ב. שמירגעלד

צעגעלניאַנע 6, טעל. 51-22. [illegible] - [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] (גראַפּען) [illegible] [illegible] 3—5 נאָכמ.

Dr. med.

H. Gutsztadt

אַקושער גינעקאָלאָג

Zachodnia 62 (Cegieln.23)

telefon 29-52.

צוריקגעקעהרט.

נעמט אָן פון 9 ביז 10 פריה און פון 5 ביז 7 אָוונד.

קאַליגראַף

ל. בערמאַן

(דער יונגער) וואוינט אויף זאַוואַדזקאַ 19, 1-טער שטאָק, און לערנט אויס שעהן און שנעל שרייבען און אויך גוט אַ יודישען בריף אין 15 לעקציעס.

געדענקט: זאַוואַדזקאַ 19

7-io KL. SZKOŁA POWSZ. № 26
IZAAKA GOLDBERGA (Aleja I-go Maja 16).

די שולע האָט אַ דאַנק איהר פּרוכטבאַרע טעטיקייט אויפ'ן געביט פון יודישען חינוך אין משך פון איהר פיל-יעהריגער עקזיסטענץ, שטענדיג פאַרנומען דעם חשובסטען אָרט אין דער ערשטער רייהע פון די בעדייטענדסטע בעסטע שולען פון אונזער שטאָט.

אָט אַזוי וועלען אויך להבא אָנגעשטרענגט ווערען די מעגליכסטע כוחות פון'ם גאַנצען שול-פּערזאָנאַל, כדי צו דערהאַלטען דעם פּרעסטיזש פון דער שולע אויף דער העכסטער מדרגה פון איהר אויפגאַבע.

פאַר אָנפאַנגער וועט פון נייעם שול-יאָהר אָן דער שכר לימוד בעדייטענד ערמעסיגט ווערען, גאַנץ בעזונדער וועלען אַ ריסנג המס-פּרייזען בערעכענט ווערען פאַר אומבעמיטעלטע, קאָנטינגענט פאַר שילער, וועלכע האָבען ביז איצט געלערנט אין די שטעטישע פּאָווזשעכנע שולען.

אין קומענדיגען שול יאָהר וועלען די תלמידים פון 4 טען אָפּטייל אָן לערנען נאָכמיטאָג אויך משניות און גמרא ביי די בעסטע מלמדים פּעדאַגאָגען.

די העברעאישע שפּראַך וועט געלערנט ווערען מיט אַ זעהר לייכטען סיסטעם (עברית בעברית) אָהן שום אָקוס האָקוס פון "hawara sfardit".

שילער - אָנמעלדונגען — יעדען טאָג פון 11 ביז 3 נאָכמיטאָג ביים איינשרייבען זענען נויטיג דעם שילערס מעטריקעס.

Męskie Gimnazjum Humanistyczne
Tow. Sz. O. i W. T. w Łodzi

POMORSKA 46, tel. 6-64.

אָנמעלדונגען נעהמט אָן די קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום פון 20. ד. ח. פון 11 ביז 1 נאָכמיטאָג.

Dyrektor M. SZWAJCER.

GIMNAZJUM ŻEŃSKIE

Józefa Aba w Łodzi

Zielona 10, tel. 22-12

איינשרייבונגען פון נייע שילערינס נעהמט אָן דער סעקרעטאַריאַט פון גימנאַזיום פון 20=טען אויגוסט טעגליך פון 10—1 נאָכמ.

Dyrektor J. AB.

8=קל. מעדכעז=גימנאַזיום

מיט 3 פּאַרבערייטונגס=קלאַסען A. B. C.

מיט פולע רעכט פון רעגירונגס=שולען (קאַטעגאָריע A) פון

Marji Hochstein

וואָלטשאַנסקאַ 23, טעל. 14-27.

נייע שילערינס ווערען איינגעשריבען טעגליך פון 10—2 און פון 5—7 אָוו.

— ביים גימנאַזיום אַ קינדער=היים מיט דעם סיסטעם פון פּראָפ. מאָנטעסאָרי

וואָרנונג!

אַזוי ווי עס האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פערשידענע נאָכגעמאַכטע פעלד=בעטען, מאַך איך בעקאַנט דאָס געעהרטע פובליקום, אַז די

עכט= עכט= פּאַטענטירטע **בעטעז** פּאַטענטירטע

זענען פערזעהען נאָר מיט דער שוץ-מאַרקע

PALMA-PATENT

פאַר וועלכע מיר זענען פערענטוואָרטליך ביז 3 יאָהר.

— צו בעקומען אין אַלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל ניקעל=בעטען, אַמעריקאַנקעס, ניקעל=קינדער=בעטען, קינדער=וועגעלעך, טיש=בעטען, קינדער=בענקעלעך, מעטער=מאַס, אויף רעדלעך.

מאַטראַצען קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.

געבעטע. שאַטקאָווע און קאַנאַדיסקע.

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אָדער ברוין 17 זל., פּאַלאָווע-בעטלעך 14 זל. רעעלע בעהאַנדלונג. :: פאַבריקס=פּרייזען. :: זעמטליכע רעפּעראַטורן.

הורט! **לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24, טעל. 31-85.** דעטייל!

SMOŁĘ GAZOWĄ

PO ZNIŻONEJ CENIE

poleca

Gazownia Miejska

ul. Targowa 18. Tel. 69-54.

אל תתהלל ביום מחר!!

כי לא תדע מה ילד יום.

לייג נישט אָפּ אויף מאָרגען

נאָר, אַז דו דאַרפסט ערלעדיגען כאַנדאַוועזאַכען זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ

פּעטריקאַווער 17 דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52

וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אויסטאַוו אַלערליי ביטעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פוילען, אַפּעלאַציעס ציווילנע און קאַרנע אַפּאַזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אורזשאָנד-ראָזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטע דאַראָוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען. מיט אַכטונג

י. מאַנעלאַ רעכט-קאָנסולענט.

טלית-פאַבריק

אויספערטיגונג פון האַלבע, האַלב-וואָלענע, זיידענע טליתים אויך טערקישע, ווי אויך טליתים-קטנים הערט און דעמאָל פון אויספערטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניאָס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל

ביי א. ח. ציטרינאָווסקי קאַמיענאַ 1.

אין צוויטען טויער פאַרטער. קומט און איבערצייגט אייך! 198 בעמערקונג: מ'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און דענטיסטישער קאַבינעט.

בזשעזשינער 11, טעלעפאָן 63=37

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	9-11 3-4½
ד"ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקהייטען	11—1
ד"ר לובימש	הויט און געשלעכט-קר.	12½ 1½
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	1- 2
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12½—½
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1—2
ד"ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו. פּאָקען-שטעכען, קינסטליכע בערג-זון, בעשטראַהלונג אינ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג—וויזיטען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פּלענטע און בלוט

אימפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ד"ר לאַשינסקי סטאָראָפּאָלסקאַ

צאָהן-ארצט 10—1 3 6

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּאָמבען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן סעקסט—15 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער זייט 7 שפּאַלטען

אין סעקסט—40 „ „ „ „ —60 „ „ „ 4

פּעליטאָן-שורה: נאָכ'ן סעקסט—1 „ „ „ „ —15 „ „ „ 7

[illegible] דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. [illegible]

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אַהיימטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 100 פּראָצ. טייערער. פאַר'ן אינהאַלט אין מאָדעסטן די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פּעראַנטוואָרטליך די אַדמיניסטראַציע איז אָפען פון 9 ביז 1 אין אין דער פרי.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Pruszicowski i D. Sz. Rozenberg. Redaktor odpowiedzialny: [illegible]

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.